

TARTU VALLA

KUUKIRI

AASTAST 1996

Vallavanema vastuvõtt tublidele ja andekatele õpilastele

lk 0

lk 5

Kes saab Lähte Ühisgümnaasiumi uueks direktoriks?

lk 8

Mis toimub Lähtel?

lk 10

**Raadi kevadlaat
Majoraadi Pargis**

lk 13

Äksi [eel]arvamusfestival tuleb taas

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

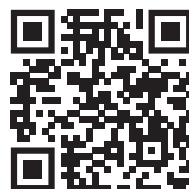

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrekture.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad **Tartu valla kodulehelt** ning **Tartu valla** või **Kuukirja Facebooki lehtedelt**.

Ära unusta alla laadida **Tartu valla äppi!** Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

**AVASTA
PIIRISSAAR**
piirissaar.tartuvald.ee

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu
Toimetus: Ekes OÜ e-post: kuukiri@tartuvald.ee
Peatoimetaja: **Katrin Sisask** Tel. 5627 0280 (E-R 17.00–20.00)
Toimetaja / reporter: **Kaisa Kreela**
Küljendaja / fotograaf: **Rasmus Karja** Tel. 510 3479 (E-R 9.00–17.00)

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:

tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri

või ajakirjana Issuust (numbrid kuni mai 2023):

issuu.com/tartuvallakuukiri

Juuli Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **1. juuliks**.

Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis:

facebook.com/TartuVallaKuukiri

Oled huvitav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääraks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik,
Tartu vald, 60512 Tartumaa.

**NB! Vallamaja on remondis 15.04–31.08.2024.
Regulaarsed vastuvõttu ei toimu!**

Tel. 510 6363, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Tabivere Päevakeskuses
Same tee 1, Tabivere alevik,
Tartu vald, 49127 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 8.30–12.00.

Tel. 5196 7738, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla,
Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 13.00–16.30.

Tel. 5302 6608, e-post: tartuvald@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla,
Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel,
Tel. 529 4630 e-post: toomas.lindjärv@

tartuvald.ee, piirissaare@tartuvald.ee

Trükk: AS Ecoprint
Tiraaž: 6000
roheline trükis
Trükitud keskkonnateadlikkus trükiettevõttes Ecoprint

15.05.2024 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi,
Tartu valla personali- ja
dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 7 – Tartu Vallavolikogu 20.04.2022 määruse nr 6 „Laeva Põhikooli põhimäärus“ muutmise

§ 1. Tartu Vallavolikogu 20.04.2022 määruse nr 6 „Laeva Põhikooli põhimäärus“ § 3 lg 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kool on kooliealistele lastele (edaspidi: õpilane) I, II ja III kooliastmes statsionaarses vormis põhihariduse omandamist ning koolieast noorematele lastele (edaspidi: laps) hoidu ja alushariduse omandamist söime-, lasteaia- ja liitrühmades võimaldav õppeasutus ning lasteaia lapsehoiuteenuse osutaja ühe aasta ja kuue kuu kuni kolme aasta vanustele lastele.“

§ 2. Tartu Vallavolikogu 20.04.2022 määruse nr 6 „Laeva Põhikooli põhimäärus“ § 3 muudetakse ja täiendatakse 6. lõikega järgmises sõnastuses:

„(6) Lapsehoiuteenust osutatakse lasteaiahoones.“

OTSUSED

Otsus nr 17 – Euroopa Parlamendi valimisteks jaoskonnakomisjonide moodustamine

Nimetati 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisteks jaoskonnakomisjonide esimehed ja liikmed järgmiselt:

1.1 Valimisjaond nr 1

Komisjoni esimees	Kadri Linamägi
Komisjoni liikmed	Kadrin Krabbi Mari Niine Kadri Tattar Marjaliis Kivisaar Silva Ott Anne-Mai Ott Anni Teetsmann Tea Pendla Reet Vaarpuu
Asendusliikmed	Erle Kriisa Ene Liivamägi Ene Sippul

1.2 Valimisjaond nr 2

Komisjoni esimees	Triinu Jõesaar
Komisjoni liikmed	Küllli Kaljurand Pirje Pärna Eveli Pedaja Jaana Lukanen Kaire Mürk
Asendusliikmed	Anneli Kumar Stiif Vardja

1.3 Valimisjaond nr 3

Komisjoni esimees	Aide Lättemägi
Komisjoni liikmed	Anita Priks Kaili Alop Merike Säärts Kaja Randviir Kairi Hermits Tiina Eichenbaum Küllli Vikat
Asendusliikmed	Raivo Nigula Riho Ant

1.4 Valimisjaond nr 4

Komisjoni esimees	Silva Lehtla
Komisjoni liikmed	Kärt Joorits Kerttu Urman Elen Olonen Küllli Hunt Merlin Bettler Merike Lumi
Asendusliikmed	Piret Reitav Ülle Luik Erki Plumer

1.5 Valimisjaond nr 5

Komisjoni esimees	Katrin Metsamart
Komisjoni liikmed	Koidu Kiving Linda Roosver Sirje Lillemets Deeli Kink Sven Ilves
Asendusliikmed	Tiina Peterson Kaidi Mägi

1.6 Valimisjaond nr 6

Komisjoni esimees	Tiina Reinesberg
Komisjoni liikmed	Anne Aunap Endla Suv Andres Reinesberg Kaire Kruus Ester Juhaste Liivi Padjus
Asendusliikmed	Artur Aunap Anne Bunder

1.7 Valimisjaond nr 7

Komisjoni esimees	Tiia Pärtelpoeg
Komisjoni liikmed	Tõnis Tollimägi Heli Täpsi Anne Otsus Rita Vaher Daisi Jõgeva
Asendusliikmed	Tarvo Kivi Rein-Lembit Taniloo

Otsus nr 18 – Vallavara omandamine

Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Vahi alevikus asuv Nõmmiku kergtee L21 katastriüksus (katastriüksuse tunnus 79601:001:2005, kinnistusraamatu nr 2207204, pindala 163 m², 100% transpordimaa). Katastriüksus soetatakse Tartu vallale tasuta.

Otsus nr 19 – Loa andmine moodulhoone soetamiseks Kõrveküla Põhikoolile ja eduka pakkujaga hankelepingu sõlmimiseks

Lubada Tartu Vallavalitsusel korraldada hange Kõrveküla Põhikoolile moodulhoone soetamiseks koos paigaldusega. Lubada Tartu vallavanemal sõlmida Tartu Vallavalitsuse poolt edukaks tunnistatud pakkujaga hankeleping kogumaksumusega kuni 500 000 eurot, mis sisaldab käibemaksu.

Järgmine volikogu istung toimub 19.06.2024 algusega kell 16.00.

Istungeid on võimalik jälgida reaajas ja järelvaadata Tartu Vallavolikogu Youtube'i kanalilt. Jooksvat protokollit ning hääletustulemusi on võimalik jälgida www.volis.ee leheküljel. Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsus teenindab kodanikke e-kanalite ja telefoni teel

Kõrvekülas asuv Tartu vallamaja läks kauaoodatud remonti, sellest tulenevalt on muudatused Tartu vallavalitsuse töökorralduses ja vastuvõtuaegades. **Lisaks on alates 1. maist liiklusele suletud vallamajaesine teelõik, lubatud on vaid teenindav personal.**

Kuni augusti lõpuni töötab vallavalitsus valdavalt kodukontorites või asenduspindadel. Seetõttu ei toimu antud ajavahemikul regulaarset kodanike vastuvõttu, vaid kõnetunnid tuleb vastava ametnikuga eelnevalt telefonitsi kokku leppida. Kõikide ametnike kontaktid leiad:

www.tartuvald.ee/kontaktid

Tuletame meelde, et:

- Elukohateate saab saata läbi iseteeninduskeskkonna www.rahvastikuregister.ee või digiallkirjastatult tartuvald@tartuvald.ee
- Toetuse taotluse, avaliku ürituse teatise ja muud taotlused saab mugavalt esitada läbi **SPOKU keskkonna**

Tartu Vallavalitsus otsib enda meeskonda teede ja liikluskorralduse spetsialisti!

Tartu Vallavalitsus otsib enda meeskonda teede ja liikluskorralduse spetsialisti, kelle põhiliseks tööülesandeks on teede ja tänavatega seotud tegevuste (planeerimine, projekteerimine, ehitamine, hooldamine) koordineerimine ja korraldamine.

Tartu Vallavalitsusse ametisse astuv teede ja liikluskorralduse spetsialist on:

- otsustus- ja vastutusvõimeline;
- orienteeritud KOVi huvidele;
- saab ühtemoodi hakkama nii rutiini kui ka kiiret mõtlemist nõudvate tegevustega;
- hea suhtlemis- ja läbirääkimisoskusega;
- oskab lugeda teeprojekti ja planeeringujoonist;
- tunneb teede ja tänavate projekteerimise, ehitamise, remontimise ja hooldamise nõudeid;
- on kursis kaasaegsete liikuvuslahenduste planeerimise põhimõtetega.

Edukal kandidaadil on:

- teedealane kõrgharidus;
- erialase töö kogemus;
- head teadmised teede planeerimisest kuni teede ehituse ja hoolduseni.

CV koos haridust tõendava dokumendi koopia, motivatsioonikirja ja palgasooviga palume saata hiljemalt **21. juuni 2024** Tartu Vallavalitsuse e-posti aadressil tartuvald@tartuvald.ee märgusõnaga „Teede ja liikluskorralduse spetsialist“.

Lisainformatsioon: Kadi Kukk, majandusosakonna juhataja e-post kadi.kukk@tartuvald.ee tel 53476179

Tartu Vallavalitsus otsib enda meeskonda hankespetsialisti

Tartu Vallavalitsus otsib oma töökasse meeskonda täiskohaga hankespetsialisti, kelle ülesanneteks on omavalitsuse riigihangetega seotud tegevuste koordineerimine ja korraldamine, riigihangetega seotud seadusandluse rakendamist ning rahastusprojektide kirjutamine, läbiviimine ja aruandluse koostamine.

Edukal kandidaadil on:

- kõrgharidus, (soovitavalt juriidiline, haldus- või majandusalane);
- kohusetundlikkus, täpsus, otsustus- ja vastutusvõime, pingetaluvus;
- töökohal vajalike arvutiprogrammide

- ja andmekogude käsitlemise oskus;
- väga hea suhtlemis- ja eneseväljenduse oskus;
- B-kategooria juhiluba;
- valmisolek omandada uusi teadmisi

Kasuks tuleb:

- varasem kogemus hankespetsialistina või kokkupuuted riigihangetega;
- varasem projektide kirjutamise kogemus;
- valmisolek täiendavate ülesannete ellu viimiseks;

Omalt poolt pakume:

- toetavat meeskonda ja sõbralikku kollektiivi;
- vajadusel väljaõpet töökohal;
- huvitavat, mitmekülgset ja

vastutusrikast tööd;

- 35 kalendripäeva põhipuhkust.

Tööle asumise aeg: alates 01.08.2024
Töökoht: Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald

Tööaeg: täistööaeg

Töösuhte kestus: tähtajatu leping

CV koos haridust tõendava dokumendi koopia, motivatsioonikirja ja palgasooviga palume saata hiljemalt **25. juuni 2024** Tartu Vallavalitsuse mailile tartuvald@tartuvald.ee märgusõnaga „Hankespetsialisti konkurs“.

Lisainfo: Kadri Leetsaar, arendusosakonna juhataja, tel 5749 4799, kadri.leetsaar@tartuvald.ee

Tartu Vallavalitsus otsib enda meeskonda teotahtelist juristi!

Tartu Vallavalitsus pakub tööd teotahtelisele juristile. Ametikoha põhieesmärgiks on valla ehitus- ja planeeringuosakonna töö õiguspärasuse tagamine, juriidiline toetamine.

Tartu Vallavalitsusse ametisse astuv jurist on:

- iseseisev ja otsustusvõimeline;
- julge ja avatud;
- koostöövalmis;
- hea analüüsi- ja üldistusvõimega;

- väga hea läbirääkimis- ja argumenteerimisoskusega;
- hea suulise ja kirjaliku eneseväljendusoskusega;
- tulemuslik ka pingelistes olukordades;
- orienteeritud KOVi huvidele;
- Sulle meeldib valitud eriala, naudid juriidiliselt keerukate ülesannete lahendamist ja enda proovilepanekut;
- soovid keskenduda ehitus- ja planeerimisvaldkonna juriidilistele väljakutsetele.

Edukal kandidaadil on:

- õiguslane kõrgharidus (soovitavalt magistrikraad);

- juriidilise töö kogemus (soovitavalt avalikus sektoris);
- väga head teadmised ehitus-, planeerimis- ning haldusõigusest.

CV koos haridust tõendava dokumendi koopia, motivatsioonikirja ja palgasooviga palume saata hiljemalt **28. juuni 2024** Tartu Vallavalitsuse e-posti aadressil tartuvald@tartuvald.ee märgusõnaga „JURISTIKONKURSS“.

Lisainformatsioon: Egle Nõmmoja, vallaarhitekt, e-post egle.nommoja@tartuvald.ee tel 53339166

22.06.2024 KELL 18.30 VASULA PUHKEALA

TARTU VALLA JAANITULI

jaanilõke süttib kell 21

Õhtut juhib: ERKI AULE

TASUTA

JUSTAMENT

KIIORA

LISAINFO: Karita Tilk/53407100/karita.tilk@tartuvald.ee

Võidupühal 23. juunil Tartu vallas

- 8.00** Lipu heiskamine Äksi kivipargis.
- 9.00** Pärja asetamine Äksi Vabadussamba jalamile. Hümni laulab Äksi Segakoor.
- 10.00** Pärja asetamine Maarja-Magdaleena Vabadussamba jalamile.
- 14.00** Võidutule tseremoonia Peipsiääre vallas. Alatskivil vallavalitsuse ees.
- 15.00** Võidutuli jõuab Tabivere muuseumi tulealtarile.
- 19.00** Jaanituli Tabivere pargis.
- 20.00** Jaanipidu Maarja-Magdaleena puhkealal.

Saame tuttavaks: Lähte Ühisgümnaasiumi direktorina alustab 15. juulil tööd Martin Pent

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

15. juulil alustab Lähte Ühisgümnaasiumi direktorina tööd Martin Pent. Saame temaga lähemalt tuttavaks:

Milliste sõnadega end iseloomustaksid?

Rahulik, kaalutlev, vaidlushimuline, pikka kasvu.

Sinu teekond haridusvaldkonda

Nagu paljudele meist, oli see suuresti juhuslik. Lõpetasin ülikooli ja erialast tööd oli üsna keeruline saada, seega jõudsin otsapidi kooli ja jäingi sinna.

Kust leidsid tööpakkumise või kust tekkis mõte kandideerida?

Ei hakka nimesid nimetama, aga nägin kuulutust sotsiaalmeedias kui üks tuttav koolijuht seda jagas. Mul on teatav side Lähtega, mistõttu jäi see kuulutus kuidagi kummitama. Ja mida rohkem ma selle peale mõtlesin, seda enam see mõte mulle meeldima hakkas, mistõttu kandideerisin juba ilma kõhklusteta.

Millega tegeled vabal ajal – mõni hobi või harrastus?

Tunnistan, et viimasel aastal olen hakanud palju veebis malet mängima. Ka jalutan vast rohkem kui keskmine inimene.

Martin Pent. Foto: Eero Vabamägi

Mida pead oma töö juures kõige olulisemaks?

Ma arvan, et see on lihtne – inimsuhted. Kui need on korras, siis on juba kõik hästi.

Sinu moto – elus või töös

Mul pole kõikehõlmavat kreedot, mida iga päev endale korrutaksin, aga üks mõte, millest ikka ja jälle rahu või tuge olen leidnud on see, et kõik, mis meiega juhtub, juhtub põhjusega.

Sinu motivaatorid

Kui suudan endale selgeks teha, et ette võetud tegevusel on mingi laiem tähendus, siis see ongi kõige tugevam motivaator.

Meil on sport kõigile – kuidas on sinu suhted spordiga?

Pikaajalised ja püsivad, nii tugitooli- kui ka elavat sporti tehes. Üldiselt olen lummatud olnud pallimängudest.

Mida ja millal tegid viimati esimest korda elus?

Esimest korda elus läksin kevade hakul kutsekooli ja praegu tundub, et ette võetud lühikursus saab õige pea ka kenasti lõpetatud.

Mõni huvitav fakt sinu kohta, kui on ja oskad välja tuua

Mul peaks kusagil sahtlis olema sertifikaat selle kohta, et olen porgandpaljalt Põhja-Jäämeres supelnud. Selliseid tõendeid jagatakse Teravmägede keskkuses Longyearbyenis, kus kämpingute alal korda hoidva tädi valvsa silma all säärase lunastada saab koos paari tasuta žetooniga duši all käimiseks.

Vallavanem Jarno Laur tunnustas meie koolide tublisid ja andekaid õpilasi

Ene Liivamägi,
Tartu valla haridusspetsialist

24. mail toimus Kõrveküla Põhikoolis Tartu vallavanema Jarno Lauri vastuvõtt tublidele ja andekatele meie valla koolide õpilastele, kes on õppetöös või huvitegevuses saavutanud silmapaistvaid tulemusi.

Kutse vastuvõtule sai 101 õpilast. Valiku neist, kes vallavanema vastuvõtule pääsesid, tegid koolid ise.

Vallavanem Jarno Laur tänas õpilasi tehtud töö eest. Oma tänukõne lõpetas vallavanem Paul-Eerik Rummo luuletusega „Esimene vasikas”.

*Ma seisan harkisjalu
ja uudistan maailma.
Mul on naljakas saba
ja kaks suurt silma*

*Ja ma ei taha
minna aia taha.*

Lisaks tänukirjale said õpilased ka väike kingituse. Meeleoluka etenduse andis improkomöödiateater Ruutu10.

Gümnaasiumi medaliga ja kutseõppeasutuse kiitusega lõpetaja preemia

Tartu Vallavalitsus

Tartu vald tunnustab gümnaasiumi medaliga ja kutseõppeasutuse kiitusega lõpetanud õpilasi, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Tartu vald. Samuti õpilasele, kes lõpetab Lähte Ühisgümnaasiumi, antakse preemia.

- 300 eurot gümnaasiumi lõpetamisel hõbemedaliga.
- 500 eurot gümnaasiumi lõpetamisel kuldmedaliga.

- Kutsekeskhariduse õppekava kiitusega lõpetajale antakse preemia 300 eurot.

Lähte Ühisgümnaasiumi medaliga lõpetanutele preemia määramiseks esitab Tartu Vallavalitsusele andmed (ees- ja perenimi, isikukood, pangaarve number) Lähte Ühisgümnaasium.

Väljaspool Tartu valda gümnaasiumi medaliga või kutsekeskhariduse õppekava kiitusega lõpetanu või tema esindaja esitab preemia määramiseks gümnaasiumi või kutseõppeasutuse

lõputunnistuse ning lõpetaja pangaarve numbri ühe kuu jooksul peale lõpetamist Tartu Vallavalitsusele aadressil Haava tn 6 Kõrveküla alevik kohale tulles või e-posti aadressil tartuvald@tartuvald.ee

Kõik preemia andmisega kaasnevad maksud tasub Tartu Vallavalitsus. Tartu Vallavolikogu 18.05.2022 määrus nr 8 Gümnaasiumi medaliga ja kutseõppeasutuse kiitusega lõpetaja preemia

Tartu vallas toimus üle-euroopalise URBACT koostöövõrgustiku „Beyond the Urban“ kohtumine

Tõnis Tõnissoo,
Tartu valla arendusnõunik

Tartu vald osaleb üle-euroopalise linnade koostööprogrammis URBACT projektis „Beyond the Urban”. Selles liikuvusküsimustega tegelevas projektis osaleb 10 linnalist piirkonda. Meie partneriteks on Osona piirkond oma kesklinnaga Vic (juhtpartner) Hispaaniast, Santa Maria da Feira Portugalist, Hradec Kralove Tšehhist, Machico

Portugaist (Madeira), SZABOLCS Ungarist, Bram Prantsusmaalt, Bukarest-Ilfov Rumeeniast, Treviso Itaaliast ja Kocani Põhja-Makedooniast. Projekti elluviimist nõustab juhtekspert Clyde Hutchinson Irimaalt.

Kõikide võrgustikku kuuluvate linnaliste piirkondade ühisteks väljakutseteks on maa- ja linnapiirkondade ühendamine kõikidele kättesaadavate transpordilahendustega, autostumisega kaasnevate probleemide lahendamine

linnapiirkondades ja erinevate transpordilahenduste ühendamine efektiivselt koostöömivaks süsteemiks. Kõik osalevad linnapiirkonnad on erinevad oma asukohalt ja kultuurilt, kõikide ajalugu on erinev ning ka transpordisüsteemide areng on kulgenud erinevaid radu pidi, kuid ometi on meil kõigil võimalik õppida teiste kogemustest ning samuti jagada teistele oma kogemusi. Sellise kogemustevahetuse efektiivseimaks lahenduseks on projekti rahvusvalised kohtumised.

14. ja 15. mail toimusiki projekti koh-

URBACT Co-funded by the European Union Interreg

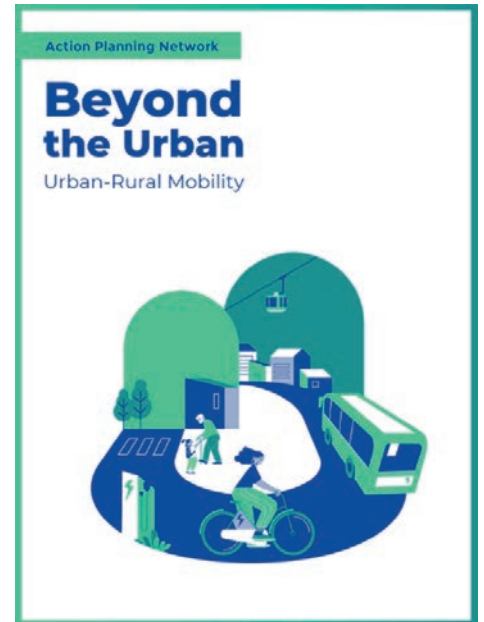
tumine Tartu vallas. Kohal oli üle 30 külalise partnerlinnadest. Tartu vallas toimunud kokkusaamise tööteemaks oli „Teekonnad“. Sageli me ei mõtle sellele, et suur osa meie igapäevaelust on teel. Peaaegu kõikide inimeste iga päeva tegevuste hulka kuulub mitu teekonda: kodust tööle ja tagasi, lasteaeda või kooli ja tagasi, poodi, teatrisse, arsti juurde ja tagasi. Sellest tulenevalt on väga oluline tagada, et see teekond oleks kiire, mugav ja turvaline.

URBACT Tartu valla ürituse teekond algas Äksi Jääaja Keskuses. Külalistele väga palju positiivseid emotsioone pakkuv keskkonnas arutlesime nõudepõhise transpordi teemadel. Osalevatest piirkondadest Tartu vallas, Osona piirkonnas Hispaanias, Treviso linnas Itaalias ja Brami innas Prantsusmaal on olemas mingit laadi nõudepõhine transporditeenus. Tartu Maakonna Ühistranspordikeskuse juhataja Maikl Aunapuu tutvustas meil kasutusel olevat lahendust, kus teatud liinidel on etteteatamisega võimalik buss tellida tavapärasest liinist eemal olevatesse peatustesse. Treviso linnas on teatud liinidele võimalik mobiiliäpi või telefoni teel tellida buss. Osonas on osadel liinidel tellitavad peatused ja osad liinid on käigus ainult juhul kui on tellimusi. Brami linnas on kasutusel spetsiaalsed väikebussid, mis transpordivad inimesi tellimuste alusel. Mistahes lahenduse väljatöötamisel on suur osa andmetel ja uuringutel, mistõttu Äksi seminarid keskendusid ka andmetele. MobilityLab juhataja Tartu Ülikooli kaasprofessor Age Poom andis ülevaate andmete kogumisest ja liikuvuse uuringutest Eestis. Päeva teine pool keskendus kooliteekonnale, mistõttu seminarid jätkusid Tabivere Põhikoolis. Laste kooliteekond maapiirkondades erineb oluliselt kooliteekondadest tihedalt asustatud lin-

napiirkonnast. Külalistele jättis sügava mulje see, et ka hajaasustuses liiguvad väga paljud lapsed kooli jalgrattaga. Tabiveres tutvustas Tarmo Raudsepp seda kuidas on korraldatud koolitransport Tartu vallas. Tartu Linnatranspordi esindaja Oskar Vevers tutvustas Tartu linna ja naabervaldade koostööd nii linnaliinide kui ka Tartu rattaringluse planeerimisel. Hilisemast tagasisidest selgus, et osalejatele meeldis väga, et seminarid korraldati maapiirkondades, kõigile meeldisid nii Jääaja Keskus kui ka Tabivere uus koolihoone ning kogu Äksi ja Tabivere keskkond.

Teine tööpäev toimus Eesti Rahva Muuseumi hoones, kus ühiselt arutleti projekti edasiste tegevuste üle. Räägiti erinevates linnades rakendatud ideedest elanike suhtumise muutmisel, et vahetada autoga liikumine jala- või jalgrattaga või ühistranspordiga liikumise vastu. Näiteks on Hispaanias palju kasutatud nn rattabusse. See on lahendus, kus lapsevanem või muu vabatahtlik täiskasvanu kogub endaga kaasa kooliteele jäävad lapsed, et koos sõita jalgrattaga kooli. See lahendus pakub lapsevanematele turvatunnet ja selle asemel, et laps autoga kooli viia usaldab ta lapse teistega koos rattaga kooli sõitma. Bukaresti esindaja demonstreeris veebipõhiseid mängu, kus mängijale on võimalik anda liikuvusega seotud ülesandeid. Näiteks annad mängus edasiliikumiseks ülesande minna jala kooli.

Päev jätkus Kõrveküla koolis, kus muuhulgas pakkusime külalistele tavapärasest koolitoitu, mis oli omalaadne positiivne kogemus, sest paljudes piirkondades ei pakuta selliselt kooliköögis valmistatud sooja toitu. Päeva teises pooles külastasime Tartu bussipeod, kus külalised tutvusid Tartu linnaliinidel kasutusel olevate gaasibusside ning maakonnaliine teenindavate nn kuldse-

te bussidega. Suurt huvi äratasid kaardimakselahendused linnaliinibussides, samuti rattaraamid maakonnaliinidel, mis võimaldavad bussiga kaasa võtta jalgratta ja nii jätkata teekonda bussipeatusest oma jalgrattaga.

Üheks Tartu valla väljakutseks on veetranspordilahenduste pakkumine Piirisaarel. Ajanappuse tõttu me Piirisaarele ei jõudnud, kuid teemaga seotult lõppes Tartu kohtumine lodjaretkega Emajõel ajaloolisi veetranspordilahendusi tutvustades.

Kokkuvõttes oli väga põnev, uusi mõtteid ja tegevusplaane andev üritus. Osalejate tagasiside järgi kiideti meie piirkonna elukeskkonda nii looduse kui ka linna- ja külakeskkonna mõttes. Järgmine URBACTi projekti „Beyond the Urban“ rahvusvaheline koosolek toimub Bukarestis Rumeenias. Tege- mist on suurlinnaga, mille liikuvuslahendused on tõenäoliselt hoopis teises suurusjärgus.

Lähte kogukonna tegemistest

Tekst ja fotod Marianne Pruks,
Lähte Kogukond MTÜ

Lähtel on kevad olnud väga tegus. 29. märtsil käis kogukond ühiselt rabas päikeseloojangut vaatamas ja rahvapärimusest osa saamas. Lökke ääres said kõik jagada oma kogemusi looduse jõudude meelevalda sattumisest.

26. aprillil külastas kogukond Narvat. Meil olid tuurid Narva värskelt remonditud raekojas ja Kreenholmis. Toredest lisasid väiksed nüansid – istumine Narva linnapea toolil ja Kreenholmis lüüsi avamisega kaasneva veemõllu nägemine. Narva võttis meid vastu sõbralikult ning kostitas hea toiduga restoranis „Valge Kõrvits“ ja kohvikus „Kaar“. Aprillis käivitus geriljakunstiprojekt „Pingid Lähte parki ja Palalinna“ skulptor Mari Hiiemäe vedamisel. Projekt hõlmas teise osana ka 3. mail Palalinna linnamäe talgukorras koristamist, millele järgnes keskkonda sobivate pal-

Laulinnuhommik Palalinna.

kidest istekohtade loomine infotahvli juurde. Kunstiprojektis osales pinkide valmistamisel kokku 11 inimest ja valmis 13 pinki. Pinkidest 5 leidsid omale kodu Palalinna järve äärsetes randades. Rannapinkidest üks on pühendatud rahvusvahelisele matemaatikavõistlusele Känguru. Spetsiaalne looduse imetlemise ja mõtlemise pink on samuti tehtud ning see asub mäenõlval, kust avaneb imeline vaade järvele ja maastikule. Pargis on iga pink oma nägu ja tegu, sest nende valmistamisel on kasutatud inimestel kodus ülejäänud tavalisi toole, mis said omavahel ühendatud erinevate laudade, liistude ja lippidega. Värvimisel aitas kogukonda Äksis asuv akna- ja uksetehas Seicom, kelle lahke tugi värvijääkide näol kujundas pinkide värvigamma.

Kevadine loodus ahvatleb iga loodusesõpra ja 24. mai päikesetõusu ajal avastasime Ornitoloogiaühingu liikme Joosep Tuvi seltsis Palalinna pesitsevate lindude häält. Meie loodus osutus

Nii valmis looduse imetlemise pink.

rikkamaks, kui me keegi oskasime ettegi kujutada. Juba on käidud välja idee ka taimedega lähemalt tutvuda. Kindlasti pakuks ka see üllatusi.

Lähte vestlusklubi kohtumised toimuvad regulaarselt teisipäeviti. Üldjuhul kohtutakse hommikul kell 10 raamatukogus, aga vahel võib muutuda kas aeg või koht. Vestlusklubi ei tee ka suvel pausi ja ootab alati uusi kaasalööjaid, sest koostegemisel tekivad parimad mõtted ja ideed. Täpsema info saab iga nädalasesst uudiskirjast ning Facebooki gruppidest „MTÜ Lähte Kogukond“ ja „Lähte Kogukond“.

Tulevastest sündmustest on juulisse plaani võetud Tartu Kunstimuseumis näituse „Ilmar Malin 100. Igaviku hõõg“ külastamine. Kogukonna liikmetele teeb tuuri kunstniku poeg Jaan Malin. Sissepääs on muuseumipiletiga, tuur on tasuta. Külastuse täpne aeg selgub jaanipäevaks.

Lähte kogukond Narva linnapea kabinetis.

Lähte alevik aastaks 2025

Viivi Rohtla

2024. aasta on Tartu aasta, 2025 kuulutame Lähte aastaks!

Kaua peeti Lähte esmamainimise aastaks 1725. Nüüdseks on selgunud, et Lähtet on mainitud juba aastal 1688, mis aga pole ilmselt viimane daatum, sest arvatavasti nihkub esmamainimine mitmete arhiivide avanemisel ja uurimisel varasemaks. Kunas olime juba alustanud, otsustasime jätkata aleviku loo jäädvustamist projektiga „Lähte alevik aastaks 2025“

Miks teeme?

Seepärast et teadvustada, tähtsustada

ja jäädvustada oma kodukoht ja selle inimesed ajaloos ja täna, teha koostööd kogukonna liikmetega, liites ja kutsudes kogukonna tegevustesse erinevas eas inimesi, kutsuda ja kaasata tegevustesse Lähte ühiskümnaasiumi õpilasi ja õpetajaid, teha koostööd teiste kogukondadega Tartu vallas ja kaugemal.

Tegevusi alustasime juba sel aastal kohtumistega vahvate alevikuga seotud inimestega ja teeme seda jätkuvalt. On kogutud fotosid ja meenutusi, et need avaldada kogumikuna või temaatilistes voldikutes. Kavandatud on mitmeid üritusi koostöös kohalike asutuste ja inimestega. Toimunud ürituste kohta on teada antud ja antakse edaspidigi Lähte kogukonna facebooki lehel. Ühtteist on

olnud lugeda ka Tartu valla kuukirjas. Projekti edukaks õnnestumiseks kutsume koostööle kõiki lähtelasi, nii hetkel siin elavaid kui ka paigaga seotuid varasematest aegadest. Meenutuste kogumikku „Lähte lood“ ootame lugusid, eriti aga allkirjastatud ja lugu rääkivaid fotosid. Teretulnud teemad on lood oma elust Lähtel, kodutalust, kodumajast, kodutänavast, naabritest, headest kaasteelistest jms 2024. aasta oktoobriks e-postkasti viivirohtla@gmail.com või käitsi kirjutatult Õpetaja 4-3 postkasti

**Heade koostöösoovidega
Jaanika Kreela, Terje Jaanus,
Marianne Pruks, Viivi Rohtla**

Festival TÕGE Palalinna järvel

Jaan Malin,
festivali TÕGE peakorraldaja

**Festival TÕGE toimub 6. juulil
2024 Lähte külje all Palalinna.**

Festivalil esinevad muusikud (Andres Roots, ansambel „Rooluulend“), kirjanikud (Jan Kaus, Luulur, Anna-Liisa Lepik) ja kunstnikud (Enn Tegova, Margus Kiis, Rait Rosin, Raivo Kelomees). Nende esinemisele eelneb kunsti õpituba, kus professionaalne kunstnik õpetab kohaliku (Lähte + ümbrus) kogukonna liikmeid. Esinemise taustal avatakse äsja valminud õpitoas osalenute ja varem kogutud professionaalide ühishäitus vabas õhus. Teada olevate põhiesinejate vahel

ja järvel astuvad üles kohaliku kogukonna kirjutajad, lauljad jne. Nagu festivali nimigi viitab, on festivali eesmärgiks olla tõuge loomingulisuse suunas ka n.ö tavainimestel, Lähte kogukonna liikmetel. See tõuge peaks aitama eemaldada tõke vabaduse teel.

Mida ootame kohalikult rahvalt? Eeskätt huvi selle vastu, kas traditsiooniks kujunema planeeritud ühepäevane festival hakkab toimima. Toimimise eelduseks on publiku ja osalejate tunne, et see ettevõtmine on oluline just talle. Selle üle oleks vaid hea meel, kui kunsti õpituppa tuleks võimalikult palju inimesi. Omast maikuu eelviimasel päeval Hando Tamme töötoast saadud koge-

musest kinnitan, et kunsti annab täitsa teha ja see pole üldsegi hirmus. Viimati maalisin laste kunstikoolis umbes 45 aastat tagasi. Kui tajud, et just nimelt värvidega on täitsa lõbus värvida, siis tõuseb tuju. Ning ega professionaalidega ühele näitusele ei jõuta mitte iga päev.

Festivalile võiks oma näksi, juua ja nt maasikaid tulla müüma ka kohalikud. Arvestades, et sinne pinkide tegemise, värvimise ja jaotamise projekt kulges väga edukalt, tundub ka festival TÕGE olevat õiges kohas. Kui tänavune ettevõtmine on edukas, tuleb tuleval aastal külalisi ka väljastpoolt Eestit (põhimõtteline nõusolek on olemas).

Lähtel jõuti nii kaubelda kui ka pidada meeles peresid

Kaisa Kreela,
Tartu valla Kuukirja reporter

Kuude algused on Lähte kogukonna jaoks tegusad. 1. mail said huvilised osta ja kaubelda taaskasutus- ja taimelaadal ning 1. juunil veeta mõnusalt aega Lähte Perepäeval.

Taaskasutuslaad toimus Lähtel juba teiskordselt, kuid erinevalt eelmisest aastast said ostlejad suve eel oma varusid täiendada ka taimedega. 11 agarat müüjat tahtsid kodusest majapidamisest laht saada nii riietest, mänguasjadest, lauamängudest kui ka muust kraamist, mida endal enam vaja polnud, kuid ära visata ka ei raatsinud. Sündmust toetasid sõbrad Lähte Noortekeskusest ja Tartu Valla Spordikoolist.

Sündmuse tähistamine 1. juunil polnud Lähte kogukonna jaoks samuti esmakordne kogemus. Eesti Lastekaitse Liidu eestvedamisel tähistatakse lastekaitsepäeva üleriigiliselt alates 1990. aastast. Maailmas on lastekaitsepäev ellu kutsutud, et väärtustada laste heaolu ja kaitset meie ühiskonnas. Sellel aastal otsustas Lähte kogukond oma sündmuse nime muuta lastekaitsepäeva asemel perepäevaks. „Lastekaitsepäev ei ole enam ammu see, milleks ta esile kutsuti. Meie jaoks on oluline väärtustada peresid ja perega koos veedetud aega,“ kommenteeris MTÜ Lähte Kogukonna aktivist Jaanika Kreela.

Mõned päevad enne sündmuse toimumist tuli Lähte Noortekeskusele (mille kõrval perepäev toimuma pidi) teade, et 1. juunil jääb maja elektrita. Korraldajaid see uudis aga ei morjendanud ning appi tulid Tartu Valla Spordikool ja Tartu vald, kes laenasid kogukonnale generaatori, tänu millele sai toimuda mitmed toredad tegevused.

Päeva avasid Siil Sonic ja arvutimängu „Minecraft“ kuulus tegelane Creeper, kes mängisid lastega erinevaid lõbusaid ja liikumakutsuvaid mängu ning viisid läbi ka mullishow. Plakatitel välja reklaamitud „üllatuse“ raames valmistasid tegelased soovijatele meelepäraseid õhupalliloomi. Sündmuse lõpetas suur vahupidu, mis kujunes päeva tipphetkeks. Selle käigus said nii väikesed kui ka suured ennast pealaest jalatallani seebivahtu peita.

Kel tegelastega mängimisest, mullidest ja vahust väheseks jäi, sai käed soojaks teha tegelustelkides. Välja oli tulnud Tartu Valla Spordikooli direktor Agu Laas, kelle juures said lapsed ja vanemad end proovile panna riisikottide täpsusviskes. Vanusegruppide parimad

poisid ja tüdrukud/mehed ja naised said ka autasustatud. Kõrvalteltis said lapsed koos vanematega meisterdada meelepäraseid esemeid: katapulte, salvrätimaale ning lasta teha glittertatoosid. Töötuba viis läbi kogukonna liige Helen Kannela koos oma väikeste abiliste Säde ja Märdiga.

Muidugi ei puudunud perepäeval ega ka taaskasutus- ja taimelaadalt Lähte kogukonna pannkoogikohvik. Tegijatel on tore näha, kuidas kohvik iga sündmusega pisut edasi areneb ja siiani inimestele huvi pakub. Traditsiooniliselt olid menüüs soolased ja magusad pannkoogid (millele viitab ka kohviku nimi) ja kohv. Perepäeval lisandus menüüsse ka jäätisekokteil, mis osutus väga populaarseks. Pargi pood tõi kohale oma pehme jäätise masina, mille maius soojal päeval rahvale mõnusat kosutust pakkus. Jäätisemeisterina tuli appi Äksi kogukonna liige Triinu.

Lähte kogukond tänab kõiki toetajaid, kes sündmuse toimumiseks oma tugeva õla alla panevad ja loodab igas vanuses huvilistega kohtuda juba järgmistel koosviibimistel.

Esimest korda toimunud Raadi kevadlaad tõi rahva Majoraadi Parki

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

1. juunil toimus esimest korda Majoraadi Pargis kogukonna enda poolt algatatud Raadi kevadlaad.

Laadale hoo sisse lükanud kohaliku elaniku Birgit Pai sõnul läks kõik hästi. Esimest korda taolist üritust korraldanud Birgit ütles, et eriti hea oli see, et sai

inimestega juttu ajada. Laata külastasid nii kohalikud kui ka kaugemalt tulijad. „Erilist reklaami ma üritusele ei teinudki ja suures õhinas läks meelest külastajate arvu kokku lugeda,“ sõnas Birgit.

Kuidas tuli mõte laata korraldada ja kas tegid seda üksi?

„Esmane mõte tuli vajadusest kodus mõnest riidekotist vabaneda. Ma ei taha riideid niisama ära visata, kui neile on ehk võimalik leida uus omanik. Lisaks sellele soovisin ma kogukonnaelu siin Raadil natuke aktiveerida. Sooviks ise midagi ühiselt ära teha ja miks mitte ka teistele, kes midagi korraldavad, abiks olla. Üksi tegemine on natuke kurvavõitu, koos tulevad ikka paremad mõtted,“ kutsus Birgit üles Raadi inimesi omavahel mõtteid jagama ja midagi koos ära tegema. „Tahaksin ka tänada ERMi haldusjuhti

Fotod: Birgit Pai

Erkki Pärti, kes organiseeris enne üritust alal muru niitmise,“ lisab ta.

Kui oled huvitatud Raadil kogukonna koostegemise teemadel mõtteid vahetama võid Birgitile kirjutada e-posti aadressil birgitpai@gmail.com.

Muuseumiööl oli Äksis vabadust!

Anita Priks,
Äksi raamatukogu direktor

2009. aastast alates korraldatakse Eestis igal kevadel muuseumiööd. Tänavu toimus see üritus 18. mail ning teemaks oli „Öös on vabadust“.

Kuna vabadust saab vaadelda väga mitme nurga alt, siis võeti Äksis vabaduse teema vabamalt vaatluse alla ja nii kandiski ainult selleks õhtuks Äksi kogukonna ühistööna Soomepoiste tuba-muuseumis valminud värvikas näitus nime „TÖÖ TÄNAB TEGIJAT!“. Nimelt on Äksi kandis ikka öeldud: „Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb ka vabadus!“ Nõnda on siinmail alati kõvasti tööd rabatud ja hästi tehtud tööde-toimetuste ning võidetud võistluste eest ka ohtrasti tunnustust pälvitud.

Muuseumiööl tutvustasimegi külastajaile Äksi inimeste paljude aastakümnete jooksul saadud autasude kirevat kollektsiooni. Näitusel jätkus uudistamist nii nooremale kui ka vanemale külastajale. Selleks, et näitus ikka tõeliselt võimas tuleks, kontrollisid mitukümmend äksikat eelnevalt üle oma kapid ja sahtlid, varakirstud ja lakapealsed!

Näitus „Töö tänab tegijat“ Soomepoiste tuba-muuseumis. Fotod: Katrin Sisask

Vaatamiseks tassiti kohale mitu kasti täit karikaid ja mitme kilo jagu medaleid, ordeneid ja aurahasid, kümneid ja kümneid tänukirju ning diplomeid, vimpleid ja kristallvase, kuldkelli ja kuldseid oksid... Näituse muutis veelgi värvikamaks suur punalipp, mille „Avangardi“ kolhoosi seakasvatajad said ammusel ajal kingituseks hästi priskeks kasvatatud põssade eest.

Muuseumiöö sissejuhatusena toimus sama päeval Jääaja Keskuses Äksi Segakoori ja Lähte Ühisgümnaasiumi õpilaste tasuta kevadkontsert „Laulud rahva keeles“, kus publik sai kuulda vahvat murdekeelset repertuaari.

Muuseumiööl osales ka Jääaja Keskus, MTÜ Äksi aleviku kogukond pakkus head ja paremat kodukohvikus „Õõd on siin mustad“ ja Järve pood oli tavapäraselt kauem avatud. „Sel aastal osa-

Kogukonnakohvik Õõd on siin mustad. Fotod: Katrin Sisask

lesime MTÜ heategevusliku kohvikuga Muuseumiööl juba kolmandat korda ja kindlasti teeme seda ka tulevikus. On ainult rõõm, et meie alevikus on nii olümpiamedaliste kui ka Eesti Vabariigi Presidendi tunnustusega inimesi. See kõik näitab kui mitmekesine on meie kogukond. Ka Jääaja Keskust külastas ca 800 inimest,“ kommenteeris Äksi aleviku kogukond (MTÜ) juhatuse liige Maarja Vaher.

Kas muuseumiöö saab ka järgmisel aastal Eestis toimuma ning kui jah, siis millisel kujul, seda ei oska praegu veel keegi öelda. Ootame ja vaatame!

Äksi muuseumiööks valminud fotonäitusega „Ada – XX sajandi naine“ saab Saadjärve Looduskeskuses tutvuda vähemalt aasta lõpuni.

Äksi raamatuklubi avastas Šotimaad

Anita Priks,
Äksi Raamatukogu direktor

Äksi raamatuklubi „Tolstoi Toi“ esimene reis Hispaaniasse õnnestus nii hästi, et innustas klubilisi juba teadlikult otsima järgmist raamatut, mille alusel tahaks reisida. Valituks osutus meie klubi liikme Tiina Tambaumi reisiraamat „Šotimaa: Glasgow on parem kui Edinburgh“.

Šotimaale mõeldes kerkivad tavaliselt silme ette torupilli mängivad ruudulistes kiltides mehed, kanarbikuõitest lillad nõmmed, karvased mägiveised ning mäenõlvadel rohtu söövad lambakarjad. Ajaloost on tuntud kuninganna Mary Stuart, rahvuskangelased William Wallace ning Robert Bruce, kirjanikud Walter Scott ja Robert Burns. Aga Šoti linnad – neist ei teata enamasti midagi. Järelikult nõudis Šotimaast kõneleva raamatu pealkiri kindlasti kohale sõitmist ja mõlema linna põhjalikult üle kontrollimist! Pealegi soovis meiega kohtuda Glasgow' raamatuklubi mis on koos käinud juba 25 aastat!!!

Niisiis osteti lennupiletid (normaalne hind), pandi paika reisi kondikava (võimalikult tihe), broneeriti öömajad (eriti kallid) ja olulisemate vaatamisväärsuste

külastused (mõni oli lausa tasuta). Ühel aprilliõhtul jätsidki kümme reisiselli selja taha lumesajusse mattunud Riia lennujaama ning maandusid paari lennutunni järel kirsioitesse uppunud Edinburghis. Šotimaa – siin me oleme! Tegusasse reisinädalasse mahtus 3 linna, 2 katedraali ja 2 kindluslossi, 1 palee ja 1 parlamendihoone, mitu kirikut ja kalmistut, 2 kõrgkooli ja 3 raamatukogu, 1 teater, õige mitu muuseumi, lugematul arvul suuri ning väikeseid monumente, mitmed pargid ja Glasgow' botaanikaaed, 2 koske ja mitu järve, metsi ja mägesid, peotäis pubisid ja teetubasid, suur turg ning kitsuke vanaraamatupood „Voltaire ja Rousseau“.

EDINBURGH

Euroopa üks ilusamaid pealinnu Edinburgh on rahvaarvult Šotimaa suuruselt teine ja Suurbritannia suuruselt seitsmes linn, siin tegutsevad Šotimaa parlament ja valitsus. Edinburgh tervitas meid särava päikese ning roosadesse kirsioitesse uppunud aedadega, vanalinna kitsastest tänavatest ja vanadest hoonetest õhkus igal sammul ajalugu. Linna ajalooline peatänav: Royal Mile ühendab Holyroodi paleed Edingurghi kindlusega. Tähtsaim hoone sellel täna-

val on St. Gilesi peakatedraal. Praeguse hoone ehitamine toimus 14.–16.saj. Alates keskajast on katedraal olnud tähtsate sündmuste ja jumalateenistuste koht, seal toimuvad ka Karuohakaordu jumalateenistused. Karuohaka rüütliordu asutas 1687. a Šotimaa kuningas James II. Ordu tarbeks lisati 1909–1911 kirikule uhke Karuohaka kabel (Thistle Chapel), kus rüütlid vähemalt kord aastas kohtuvad. Kabeli uhked puitnikerdused ja ohakatuttidega võlvlagi olid tõepoolest muljet avaldavad.

Linna olulisimaks vaatamisväärsuseks on Edinburghi kindlusloss, mis kõrgub järskude seintega kaljurünkal (Castle Rock). Ei saanud meiega seda linna vanimate (loss on kaljul asunud 11.saj alates) ja suurejoonelisemate ehitiste hulka kuuluvat kompleksi jätta külastamata, pealegi annab lossis asuv muuseum hea ülevaate Šotimaa kuninglikust ajaloost ning eluolust. Loss on mänginud Šoti ajaloos silmapaistvat rolli – olnud kuninglik elukoht, arsenal, rahvusarhiiv, rahapada, vangla, sõjaväekindlus ja Šotimaa regaalide kodu. Siin ühes tillukeses toas sünnitas Mary Stuart tulevase Šotimaa ja Inglismaa kuninga James I. Kuninga lahkumisel Inglismaale peideti Šoti kuninglikud regaalid mitmeks

Äksi raamatuklubi Edinburghis.
Fotod: erakogu

sajandiks, nüüd aga saime ka meie neid lossi muuseumis täies hiilguses näha. Edinburghi vanalinna põhjaosas The Moundil asub New College ehk Edinburghi ülikooli mitme sakilise torniga keskaegset lossi meenutav hoone, kus tegutseb ülikooli jumalikkuse kool. Uus kolledž avas oma ukseid 1846 ning praegu on see üks suurimaid religiooniuuringute keskusi Ühendkuningriigis. Kolledži siseõuel seisab samba otsas kivist John Knox (1514–1572) – šoti minister, teoloog ja kirjanik, kes oli riigi reformatsiooni juht ning Šotimaa presbüteri kiriku asutaja.

Võrratute kevadvärvide pillerkaari pakusid Princes Streeti aiad, kus õiteilu eest hoolitsesid tuhanded nartsissid ja tulbid, samuti mitmed tulbipuud ning roosasse õievahtu mattunud jaapani kirsid.

Aiad loodi 1820-ndatel ning on Edinburghi tuntuimad ning armastatuimad pargid. Lisaks muruplatsidele, puudele ja lillepeenardele asub pargis ka rohkesti nii tähtsatele inimestele kui ka ajaloolistele sündmustele pühendatud kujusid ja monumente. Eriti meelde jääb 2019 rajatud elevantipoeg, mis mälestas 250 varalahkunud beebit. Tore oli ka kapral Wojteki ja ta hooldaja kuju (Wojtek oli karu, kelle II maailmasõja ajal adopteeris Poola II korpus Iraanis, ta värvati suurtükiväe varustuskompaniisse, et võimaldada tal vägedega kaasa reisida. Ta teenis Lähis-Idas ning läks pensionile Edinburghi loomaaeda, kui Šotimaal asunud Poola väed demobiliseerusid).

Aedade silmapaistvaim objekt on kindlasti 1844. a šoti autorile Sir Walter Scottile püstitatud monument. Selle gooti stiilis tornikiiver on 61,11 m kõrge ja selle vaateplatvormidelt avaneb suurepärase vaade Edinburghile. Monumendil on kujundanud 64 Scotti romaanide tegelast ning torni keskel on valgest marmorist Scotti kuju. Monumendi püstitamine läks palju maksima kiviraiujatele, kes puutusid kokku peene kivitölmuga. Väidetakse, et monument „tappis 23 Edinburghi parimat kiviraiujat“. Äksi raamatuklubi tervisele üles torni ronimine õnneks kahjustusi ei tekitanud!

Üle sai vaadatud ka üks tunduvalt väiksem mälestusmärk. Teisel pool vanalinna seisab väheldase samba otsas väike armas skye terjeri kuju. See on Greyfriarsi Bobby (1855–1872), kes sai tuntuks sellega, et veetis 14 aastat kalmistul peremehe hauda valvades. John Gray töötas politseis öövalvurina. Kui ta suri, maeti ta Greyfriarsi kirikuaeda ning ta koerake Bobby veetis kogu ülejäänud elu oma isanda haul,

käies väidetavalt siiski iga päev lõunat söömas samas kohvikus, kus ta varem koos peremehega alati einestas. Bobby maeti Greyfriarsi kirikuaeda, mitte kaugele peremehe hauast. Lugu võlus üht kohalikku prouat, kes lasi püstitada mälestuseks joogipurskkaevu, mille otsas Bobby kuju. 2021 paigutati koera 150. surma-aastapäevaks uus monument Greyfriarsi kiriku lähedale.

Loomulikult ei saanud raamatuklubi jätta külastamata ka Kirjanike muuseumi, mis tutvustab 3 Šoti kõige kuulsama kirjaniku: Robert Burnsi, Walter Scotti ja Robert Louis Stevensoni elu ning loomingut. Muuseumi kolleksioon sisaldab maale, fotosid, kirjanike teoseid ja isiklike esemeid. Eriti Stevenson tundus olevat nii põnev tegelane, et ta suks teda põhjalikumalt uurida.

Royal Mile'i lõpus asuv Holyroodhouse'i palee on alates 16. saj Suurbritannia monarhi ametlik residents ning koht riiklikeks sündmusteks ja ametlikuks meeelahutuseks. Kahjuks oli palee just meie külastuse ajal suletud ja nii saime nautida ainult selle kõrval olevat väikest iluaeda (pilgeni täis punaseid tulpe ja

valgeid nartsisse) ning kuninglikku suveniiripoodi, kus müügil igat sorti kuningliku sümbolikaga nänni.

Calton Hill on UNESCO maailmapärandi nimistusse kantud mägi, mille jalamil asuvad Šoti parlamendihoone ja Holyroodi palee. Vaateid mäelt vanalinnale kasutatakse sageli Edinburghi fotodel. Calton Hillil asub igal sammul tähtsaid mälestisi ja hooneid: rahvusmonument, viitseadmiral Nelsoni monument, šoti filosoofi Dugald Stewarti monument, Robert Burnsi monument ja observatoorium. Seal saime vaadata ka eriti moodsat kunsti/filmi, mis pakkus palju jutuainet: algul veeti paar pikka juuksepalmit läbi seinas oleva augu, siis seisis keset uhket saali laua peal kits ning kõige lõpuks mässiti jämeda kollase nõoriga puntraks paar kaktuselehte, seejärel suur sidrun ja kõige lõpuks ühe tüübi jalg! Tehke järgi või makske kinni see suur kunst! Aga kits mängis hästi ning vaade mäelt linnale ja merele oli tõepoolest võrratu!

Jätakub juuli Kuukirjas.

RAAMATUKOGUDE LAHTIOLEKUAJAD SUVEPERIOODIL 01.06–31.08.2024

	E	T	K	N	R	L
KÕRVEKÜLA	11.00–18.30	11.00–18.30	11.00–17.00	11.00–17.00	11.00–17.00	
LÄHTE	8.00–18.00	8.00–17.00	8.00–17.00	8.00–17.00	8.00–14.30	
17.06–12.07	9.30–12.00 12.30–14.00	12.00–17.00	9.30–12.00 12.30–14.00	9.30–12.00 12.30–14.00	9.30–12.00 12.30–14.00	
15.07–09.08		12.00–17.00	9.30–14.00	9.30–14.00		
TAMMISTU		9.00–19.00		9.00–19.00		
08.07–14.07		9.00–18.00		9.00–18.00		
Perioodil 15.07–28.07 ja 06.08–08.08 suletud.						
VEDU		11.00–18.00		11.00–18.00		
Perioodil 15.07–14.07 ja 05.08–18.08 suletud.						
ÄKSI	10.00–17.00	10.00–20.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	
01.06–01.09	10.00–17.00	10.00–19.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	
Perioodil 29.07–23.08 suletud.						
TABIVERE	10.00–19.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–18.00	8.00–14.00	
10.06–30.08	10.00–18.00	10.00–17.00	10.00–17.00	10.00–17.00	8.00–14.00	
Perioodil 01.07–14.07 ja 22.07–09.08 suletud.						
MAARJA-MAGDALEENA	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–17.00	9.00–15.00	Iga kuu 1. 10.00–14.00
01.06–30.06	9.00–17.00	9.00–16.00	9.00–16.00	9.00–16.00	9.00–14.00	
Perioodidel 17.06–02.07, 22.07–04.08 ja 26.08–30.08 suletud.						
LAEVA		9.00–12.30 13.00–17.30	9.00–12.30 13.00–18.30	11.00–12.30 13.00–18.00	9.00–12.30 13.00–16.00	
Perioodil 02.07–02.08 suletud.						
PIIRISSAARE		9.00–14.00		9.00–14.00		

Vooremaa kommikonkurss pakkus põnevaid maitseid ja lugusid

Reet Hiimäe.

18. mail 2024 toimus MTÜ Loomemõis eestvõtmisel Tartumaal Juulamõisa kohvikus Vooremaa kommikonkurss. Meie üleskutsele välja mõelda piirkonna tunnustode ning tulla seda Juulamõisa kohapeale valmistama ja esitlema reageeris seitse võistkonda ning võistlusel valmisid kokku kümme omanäolist toodet.

Osalejate hulgas oli nii naabritest ja sõpruskondadest moodustatud kooslusi, kohalike kohvikute esindajaid kui ka üksikisikuid, osales nii lapsed, noori kui täiskasvanuid. Rõõmustav oli näha, et palvet kasutada kohalikku toorainet (vähemalt 50% toorainest pidi olema Vooremaa piirkonnale omane) oli tõsiselt võetud. Kõige rohkem kohtas retseptides kama, ent esindatud olid ka räim, hernes, pastinaak, küüslauk, sibul, speltanisu, linaseemned, astelpaju, pärandsortidest valmistatud õunamoos, tuhaga maitsestatud leib. Samuti olid fantaasiaküllaselt läbi mõeldud nii tootenimetused kui ka

taustalood. Nii võis soovija proovida noa otsast libahundimaiust – saime kuulda, et just see oli viis, kuidas kohaliku pärimuse järgi oli libahundil lootust nõidusest vabaneda, ning oli näha, et selline eriline söömisviis mõjus virgutavalt ka tänapäevastele maitsejatele. Oli võimalus mekkida Kalevipoja lingukive, mis viisid sööjad müütilisse aega, kui kivid olid veel pehmed, ning sinna juurde kuulda, kuidas pärimuse järgi toimus Vooremaal hiidude mõõduvõtmine kiviviskamise teel peaaegu lakkamatult. Kalasuupistet proovides sai tutvuda kohalike traditsiooniliste kalastusnippidega, aga ka kalapüügi juurde kuuluvate kaitsemaagiliste uskumustega. Ülekaalus olid magusad suupisted – näiteks mitmesuguste julgete maitseüanssidega trühvlid, kuid oli ka kolm soolast toodet. Kuna kõik valminud suupisted olid omalaadised ja maitsvad, olid žüriil, millesse kuulusid vallavalitsuse esindaja Egle Nõmmoja ja toiduajaloolane Ülle Jukk, nendest mingigi pingerea moodustamisel tublisti peamurdmist. Lõpuks peeti suurima esile-

tõstmise vääriliseks kõige nooremate osalejatega võistkonda Juulakad, kelle sortimendis olid Vooremaa mugarikud ehk kama-pohlatrühvlid. Aga tänu kommikonkursile on nüüd olemas terve rida muidki suurepäraseid suupisteid, mida on võimalik Vooremaa piirkonda tutvustavatel üritustel pakkuda.

Üritusele lisasid ajaloolist mõõdet folklorist Reet Hiimäe ettekanne metsikute toidutaimete pärimuslikust kasutamisest Eestis ja Ülle Juki ettekanne Vooremaale omast toidust läbi aegade. Päeva juhtis ja muusikaliste vaheladega esines Reine Koppel.

Üritus pani punkti sündmustesarjale „Päritud ellujäämiskunstid“, mille raames tutvustasime alates 2023. aasta sügisest Vooremaa eri paigus siinset kultuuri ja pärimust. Projekti toetasid Tartu vald ning Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 Lõuna-Eesti kogukonnaprogramm. Auhinnalauda aitasid rikastada Kalevipoioja koda, Jääaja keskus ja Vudila. Toimunud teemapäevade videokajastused leiab siit: <http://www.loomemois.ee/TARTU-2024>

Äksi [eel]arvamusfestival

Kätrin Beljaev,
Jääaja Keskuse
kommunikatsioonispetsialist

Tartumaal arutatakse keskkonnahoidlikuma tuleviku ja kunsti teemal

Lugu

Augustikuise Paide arvamusfestivali eel on Saadjärve kaldale oodatud kõik, kes peavad lugu heast arutelukultuurist ning kelle südameasjaks on kestlik tulevik ühes teadlikuma keskkonnahoiu- ning kunstiga.

Elamus

Koostöös Paide arvamusfestivaliga toimub 20. juulil juba teist korda Äksi [eel]arvamusfestival Jääaja Keskuse ees ja sees. Kolmes telgis toimuvatel aruteludel käsitletakse säästvat ja keskkonnahoidlikku elu.

Muu hulgas tuleb juttu sellest, kas ja kuidas on omavahel seotud loodus ja kirjandus, mis ei ole otsesõnu looduskirjandus, kuidas pidada loodust säästvalt suuri pidusid ning kuidas tänapäeva disain võiks toetada ammuloodu jätkumist. Vestluste läbiviimisel järgitakse Paide arvamusfestivali head arutelu pidamise tava.

Festivalile on oodatud kõik ärksad ja keskkonnateadlikud inimesed, kellele läheb korda puhtam ja jätkusuutlikum Eesti. Ühes [eel]arvamusfestivaliga tähistatakse sel päeval ka Jääaja keskuse kui keskkonnahariduse keskuse 12. sünnipäeva. Arutelusid täiendavad kunsti- ja keskkonnakunstiteemalised töötoid, üritus on kõigile tasuta. Festivali kavaga saab tutvuda peagi Jääaja Keskuse kodulehel. Pärast festivali toimub Jääaja Keskuses LONITSEERA kontsert, millele

saab osta piletit eelmüügist või kohapeal Jääaja Keskusest. Kontserdi piletihind on 15€.

Mõju

Muutuva kliimaga maailmas on loodus ja kunst pidepunktid, millest kinni hoida, et püsima jäämine oleks rõõmsam ja värvilisem. Ka aitab vestluskultuuri areng meil kõigil üksteist paremini kuulata, kuulda ja mõista.

Eestvedajad:

Kadri Valner, Kadri Leetsaar, Kätrin Beljaev, Katrin Sisask

Kontakt: kadri.valner@gmail.com

„100 meetrit elu“ – 100 meetrit maanteenäitust müratõkkeseinal linnast väljas.

Tekst ja fotod: Karita Tilk

„100 meetrit elu“ peidab 15 maalits 16 inimese, kellest vanim on 79 ja noorim 6aastane, mõtteid elust ja ellujäämise kunstidest. Maanteenäitus mahub 100 meetrile Nõmmiku kergliiklustee müratõkkel ning on kõigile neile, kes tulevad linnast välja, nähtav.

Kolme eagrupi, juuniorite, seeniorite ja proffide koosloomest sündinud maanteenäituse värvikihtidesse on talletatud nii 1945. aastal sündinud Olevi mõtted ellujäämise kunstidest, aga ka 11- aastase koolipoisi nägemus oma elust päevakajaliste uudiste valguses. Galeriis NO1 hoovi peal, kus kolmel päeval töid maaliti, said kokku väga erineva kunsti taustaga inimesed. Nii oli iga tühi lõuend põnevaks teekonnaks valmistööni, mida oli huvitav kõrvalt jälgida. Millest alustab maalimist inimene, kes 68 aasta jooksul võtab pintslit kätte esimest korda? Kuidas loob kunstnik, kes seda igapäevaselt teeb. Iga töö saab alguse värvivalikust ja esimesest pintslitõmbest lõuendil. „Sellel näitusel on kasutatud väga palju sinist värvi,“ sõnas kunstifestival „Linnast välja“ kunstiline juht Hando Tamm. Ja sinine, see on ju lootuse, helguse, taeva ja vee värv ning seda kõike leidub näitusest „100 meetrit elu“ omajagu.

Juuniorite eagrupis maalisid: Mona Nõmmoja, Uko Raudne, Markus Tamm, Fred Raudne ja Ats Tamm
Seenioreid esindasid: Aune Sepp, Jaan Malin, Silvi Hallo, Küllikki ja Olev Kala, Tiina Veski.

Professionaalsetest kunstnikest aitasid näitust vormistada Edgar Tedresaar, Martin Urb, Hando Tamm, Alar Tuul ning Regina- Mareta Soonein.

Maanteekunstinäitus „100 meetrit elu“ on üks osa kunstifestival „Linnast välja“ loodavast KUNSTITEEST, mis avatakse küllastajatele täies mahus 6. juulil kell 18, Galerii NO1s. Kunstifestival „Linnast välja“ kuulub Tartu 2024 põhiprogrammi.

Tule linnast välja!

Suvel on viis Tartumaa muuseumi neljapäeviti avatud kuni kell 20.24

Pikk tööpäev on väsitav. Pikk puhkus samuti. Ilm on liiga palav? Ilm on liiga külm? Ellu jäämiseks vajad sa ekstra annust kultuuri. Pole paremat kosutust, kui hüpata läbi Tartu ja Tartumaa parimatest muuseumidest, mis kultuuripealinna suvel on neljapäeviti kauem lahti.

Juunist augustini on viis Tartumaa muuseumi – Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum, Jääaja Keskus, Tartu linnamuuseum, KGB kongide muuseum ja Tartu Ülikooli muuseum on avatud neljapäeviti kuni kl 20.24, pakkudes küllastajatele rohkem aega näituste avastamiseks ja eriüritustel osalemiseks.

Tartu Ülikooli muuseum on Tartu südames Toomemäel toomkirikus asuv kaasaegne muuseum, mis pakub uudistajatele lugusid ülikoolist ja tudengielust, teadusest ja kunstist. Muuseumi püsinäitused „Minu elu ülikool“ ja „Toomkiriku saladuste kamber“ pakuvad avastamisrõõmu ja tegutsemislusti nii suurtele kui ka väikestele. Avatud on ka toomkiriku vaateplatvormid.

Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum on Tartus asuv Baltimaade suurim elamusmuuseum, kus iga spordisõber saab end võitjana tunda. Muuseumis on üle 15 interaktiivse atraksiooni, mis pakuvad elamusi kõigile. Püsinäitus „Eesti Spordi Lugu“ avab

ausalt meie spordiloo huvitavamaid hetki, kangelastegudest dopingudraamadeni ja lisaks saab avastada ka võitluskunstide näitust „Haarete saal“ ning näitust „Eestlased Pariisis 1924“.

Tartu linnamuuseum asub Tartus 18. sajandi lõpul ehitatud kireva ajalooga aadlielamus, mille äsja värskenduskuuri läbinu esimesel korrusel on sel aastal näitus „Peedist pesumasin: leidlikkus linnas“. Suvel avaneb muuseumimaja teisel korrusel kogukonnanäitus „Meie Tartu“ – unikaalne väljapanek, mis linnaelanikke ja kogukondi kaasates jutustab Tartu ja selle linnaosade lugusid tänapäeva tartlaste silme läbi.

KGB kongide muuseum asub Tartus Riia mäel „hallis majas“, kus 1940.–1950. aastatel tegutses NKVD/KGB. Küllastajatele avatud hoone keldriosas asus poliitilistel põhjustel arreteritute eeluurimisvangla. Endisi vangikambreid täitev ekspositsioon annab ülevaate Teisest maailmasõjast, Eesti sõjajärgsest vabadusvõitlusest, kommunistliku režiimi kuritegudest ning eluolust eeluurimisvanglas. Osa kongidest, kartserid ja koridoriosa on taastatud originaalkujul.

Jääaja Keskus on paik, kus rullub lahti 13,7 miljardit aastat ajalugu alates Suurest Paugust. Saadjärve kaldal Tartumaal asuva elamuskeskuse

kolmel korrusel paiknevad interaktiivsed näitused, kus saab näha elu suuruses mammutiperet, virmalisi ja ilmast sõltumata ka lumememme. Värsked näitused käsitlevad Saadjärve elustikku, roheenergiat ja kliimateemasid. Keskuses on ka suure terrassiga kohvik ning soovijatel on võimalus minna parvesõidule Saadjärvele.

Lisaks pakutakse igal neljapäeval rikkalikku eriürituste programmi, mis sisaldab erinevaid ekskursioone, mängu, töötubasid ja teemaõhtuid. Lisainfo ja ürituste kava leiab lehel muuseumisse.ee ja Facebooki lehel www.facebook.com/minevoimuuseumisse.

Muuseumide ühine algatus „Mine või muuseumisse“ on osa Euroopa kultuuripealinna Tartu 2024 lisaprogrammist.

Mis siis, kui jää päriselt ära sulab?

Kätrin Beljaev,
Jääaja Keskuse
kommunikatsioonispetsialist

Jääaja Keskuses toimuvad rahvusvahelise kunstiprojekti LOOK INTO MY ICE raames töötoad, mis on osalejatele TASUTA.

Registreeruda saab Jääaja Keskuses või katrin.beljaev@jaaaeeg.ee / tel. 53453125

Eelmisel aastal toimus sama projekti raames Jääaja Keskuse fasaadile kunstiteose loomine, mille autor

Marta Djourina pakub sel suvel ka põnevat fototöötuba Jääaja Keskuse parvel. Samuti teised kaks töötuba on mõeldud rohesuunaga noortele, kes tahavad rohkem teada aktiivsest kliimakaitsest ja võimalusest läbi kunsti mõjutada maailma säästlikuma eluviisi poole. Peale töötubade Jääaja Keskuses toimuvad sama rühmituse poolt mitmed aktsioonid Tartus.

Look into my Ice kuulub Tartu Kultuuripealinn 2024 põhiprogrammi. Vaata rohkem: www.lookintomyice.eu/

töötoad

11. juuni	Annika Sellik „Ravimtaimed“
25. juuni	Marta Djourina „veel hõljuv fotolabor“
15. august	„Mis siis, kui jää päriselt ära sulab?“ Teaduseksperimendid polaaruurija Martin Liiraga

Lastekaitsepäev Tartu valla noortekeskustes

Info ja fotod: noortekeskused, teksti koostas Katrin Sisask

Lähte Noortekeskus, Anna Solovjova:

Lähtel toimus 1. juunil perepäev. Üritust korraldas Lähte Noortekeskus ja abiks oli MTÜ Lähte Kogukond. Kogu sündmuse jooksul oli avatud Lähte kogukonna pannkoogikohvik. Perepäeva avas Siil Sonic ja osaleda sai erinevates tegelustelkides. Palju rõõmu tekitas mulli-show, mida vedas eest Minecrafftist tuntud Creeper. Perepäeva jäi lõpetama suur mullipidu.

Laeva Noortekeskus, Karmen Kukk:

Laeva külas on lastekaitsepäeva tähistamine traditsioon, mida on tehtud juba palju aastaid. Üritust on eest vedanud Laeva Noortekeskus. Igal aastal proovime läheneda uut moodi ja lasteni tuua seda, mis on parasjagu populaarne. Sel aastal saime kokku õigel päeval 1. juunil. Jätsime kõrvale päästeautod ja batuudid ning kutsusime paljude laste rõõmuks külla Lolala muusikamaa. Toimus piknik-kontsert. Küllastajaid oli väga-väga palju. Aitäh kõikidele, kes tulid ja kinkisid oma lastele hoolimata äikesetormidest selle kauni öhtupooliku. Lapsed on elu õied! Kohtume juba järgmisel aastal Laevas!

Tabivere Noortekeskus, Marianne Luik:

1. juunil toimus Tabivere Lastekaitsepäev, mis oli vahva ja tegemist täis. Lustida sai koos teletupsudega ja erinevates oskumängudes said end proovile panna nii noored kui ka nende vanemad. Esinesid Tabivere Huvikooli tantsijad. Sündmuselt ei puudunud ka Uustalu miniloomaaed ja ponid. Populaarsed olid ikka näomaalingud ja glitter-tätoveeringud, aga samuti õhupalliloomad ja muidugi batuut. Kuumal päeval oli hea jahutus veeala, kus sai pidada veesõda ja niisama basseinis sulistada ning mullitada. Suur kummardus kohalikele aktiivsetele noortele, tänu kellele sai tore perepäev teoks. Kohtume järgmisel aastal taas!

Maarja-Magdaleena Noortekeskus, Anne-Liis Simo:

Maarja-Magdaleenas toimus lastekaitsepäev kooli staadionil. Kui olime valmis üritusega alustama, arvas ilmataat, et nüüd oleks õige aeg anda loodusele üks kosutav tugev vihmasedu koos rahega. Nii me veetsimegi üheskoos oma esimese pool tundi telkide all vihmavarjus. Loomulikult ei lasknud lapsed ega vanemad ennas sellest heidutada. Peale sadu tuli taas kuum päike välja ja pidu võis rõõmsalt alata. Lapsed lasid teha endale näomaalinguid ja tätoveeringuid, hüpata sai batuutidel, lõbutseda zorb-pallidega, sõita poniga ja paitada miniloomaia asukaid. Anna Edasi valmistab maitsvaid pannkooke, noorteaktiiv valmistab kosutavaid külmi jooke, suhkruvatti ja pehmet jäätist, uudistada sai Tabivere päästekomando autot, proovile panna ennast takistusrajal ja lisaks kõigele toimus veel palju erinevaid mängu.

Muumimaja muusikanädal

Kristiina Raja,
Lasteaia muusikaõpetaja

15. aprillil tähistatakse ülemaailmset kunsti- ja kultuuripäeva. Sel päeval algas Maarja-Magdaleena Muumimaja lasteaia muusikariikuse muusikanädal. Nädal sai teoks tänu Tartu valla Hea Hariduse Fondi projektitoetusele.

Muusikal on inimeste elus oluline ja sageli teraapiline roll. Muusika aitab kaasa kõne ja aju arengule, emotsioonide kujunemisele, aga ka füüsilisele arengule ja pingele leevendamisele. Muusikalised tegevused pakuvad lastele mängurõõmu ja eduelamust.

Muumimaja muusikanädal algas heliteerapiaga. Tutvusime erinevate iidsete kultuuride pillidega, tajusime nende helide mõju meie kehale ja meelele ning soovijad said kogeda Tiibeti helikausi vibratsiooni, kui see asetati helisema nende kehale. Lisaks sai iga laps oma valitud pille ise mängida ning nii sündis justkui erinevate kultuuride ühisansambel. Nüüd on ka Muumimaja lastel muusikatundide kasutamiseks äikesepill, vihmapiidid, Hapi metalltrumm ja veel

teisigi põnevaid rütmipille. Nädala teine päev tõi kaasa klassikalise rock-ansambli kontserdi. Esinemas ja pille tutvustamas käis Palamuse Lauustuudio bänd. Kuna kontsert toimus koolimaja aulas, said sellest osa ka kooliõpilased.

Kolmapäeval osalesid Muumitrollide rühma lapsed maakondlikul muusikapäeval Tabiveres. Kõikide osalejate etteastetest valmis etendus „Lepatriinu kadunud täpid“, kus meil oli täita lindude roll. Samal ajal valmistasid teised lapsed Muumimajas rütmipille.

Nädala oodatuum päev oli neljapäev ja Lolala muusikamaa kontsert. Lolala laulud on kõikide väikeste muusikasõprade suured lemmikud ning peaaegu tund aega kestnud kontserdil kõlanud lauludele oskasid kõik kaasa laulda ja tantsida. Nädala lõpetasime rahvapillide ja laulumängudega. Külaskäis Janne Mängli, kes tutvustas väikekannelt, hiiu kannelt ja lõõtspilli, õpetas regilaululist loitsu ning tuntud laulumänge.

Iga muusikanädala päev oli omanäoline ning andis kogu Muumiperlele uusi teadmisi ja põnevaid elamusi erinevate kultuuride muusikast.

Nädala oodatuum sündmus oli Lolala muusikamaa kontsert. Foto: erakogu

Muusikanädal algas erinevate kultuuride pillide tutvustusega. Foto: erakogu

Väikesed Nurrid kasvasid suureks

Katrin Sisask,
Lähte lasteaed Kiisupere
Nurri rühma lapsevanem

Teada-tuntud ütlus ütleb, et „kõik hea saab ükskord otsa“. Üks teine ütlus kõlab aga nii: „Iga sulguv uks avab uue.“ Nii on juhtunud ka meie Nurri rühma lastega – alles eile olid nad veel pisikesed ja juba täna on nad astumas uuele ja põnevale väljakutsele täis kooliteele.

Nende lasteaia veedetud aastate sisse on jäänud palju avastusretki, õppimist, uusi sõpru, naeru ja rõõmu, kuid vahel ka pisaraid. Lapsevanemana olen ääretult tänulik tervele lasteaia perele, sest ma olen alati saanud olla kindel, et Lähte lasteaia on minu laps armastatud ja hoitud. Aitäh teile, kallid õpetajad, kokad, koristjad, kojamees ja kõik teised – ma küll ei tea teie kõigi nimesid – aga alati teretasite te mind naerusui. Teadmine, et minu laps on turvalises keskkonnas, on hindamatu väärtusega. Loodan, et nüüd juba suurte Nurride seiklused ja sõbrused jätkuvad ka uutel radadel. Meenutades oma lapse aega selles lasteaia, on mul eriti meelde jäänud

perepäevad Palalinnas, jõulukohvikud ja jõulupudruhommikud. Aitäh, et lasteaia pere on võtnud vaevaks neid korraldada. Nii saame ka meie vanematena osa lasteaia tegemistest.

Meenub ka üks tore lugu seoses lasteaia aega. See on pärit päris esimesest sõimerühma ajast, mil Nurrid olid veel pisikesed Miisud. Esimene õppeaasta lasteaia sai läbi ja saabus suvi. Need lapsed, kes kohta vajasisid pandi segarühmadesse. See tõi endaga kaasa ka uued

õpetajad, kellega lastel tuli harjuda. Suvi oli juba lõppemas ja kohe-kohe uus õppeaasta algamas. Ühel päeval, kui taas lapsele järgi läksin, jooksis ta mulle lasteaia vastu ja oli nii õnnelik. Ta kallistas mind ja teatas rõõmsalt: „Emme, õpetaja Margit ei olnudki kadunud, ta tuli tagasi! Tal oli hoopis puhkus.“ Suured tänud teile kallid Nurride õpetajad – Maire, Margit ja Angela – te olete andnud meie lastele oskused ja julguse elus hakkama saada!

Foto: Neeme Aria

Kergejõustikuvõistlus Maarja-Magdaleena Põhikooli staadionil

Tekst Hiie Nõlvak ja Mart Kallaste.
Fotod: Liisi-Triin Siimenson

Juba kolmandat aastat kogunes hulk kuni 13-aastasi lapsi mai viimasel pühapäeval Maarja-Magdaleena põhikooli staadionile laste kergejõustikupäevale. Pärast ühist soojendusvõimlemist Vuta juhendamisel sai mõõtu võtta neljal alal: lühikeses jooksus (40 või 60 m), kaugushüppes, palliviskes ning pikas jooksus (100 või 260 m).

Sel korral oli osalejate arv kasvanud 90 võistlejani, neist 65 Tartu vallast ja

ülejäanud kaugemalt. Arvukaim oli osavõtt noorimate, kuni viieaastaste vanuseklassis, kus paljud lapsed said oma esimese staadioni- ja võistluskoogemuse. Kõik võistlejad said pingutuse tasuks võistlejamedali, joogi ning jäätise, iga ala kolm paremat ka diplomi. Kui poiste arvestuses astus poodiumi kõrgeimale astmele palju erinevaid lapsi, siis tüdrukute hulgas tekkisid kindlad liidrid. Oma vanusegrupis võitsid kõik alad Sirel Mäe, Loviise Kasvandik, Mai Kallaste ja Liisi Kord.

Väga suure töö ürituse õnnestumiseks tegi kohaliku Noortekeskuse tiim, kes

Vägilase jooks tähistab 10. juubeliaastat!

Dora Anton,
Seiklushunt

Kümne tegevusaasta jooksul on ilmselt Vägilase jooks Lähte juba paljudele valla elanikele tuttavaks saanud. Sellest aastast kannab üritus nime Mapri Ehitus x Vägilase jooks. Mis on Vägilase jooks ning miks selline asi üldse omal ajal ellu kutsutud sai, sellest räägime Vägilase jooksu peakorraldaja Arvi Antoniga.

Vägilase jooks on oma olemuselt takistusjooks, kus rajal tuleb ületada nii looduslikke kui ka tehisklikke takistusi. Põhidistantsiks on 8 km pikkune rada, mille jooksul tuleb rippuda, ronida, roomata üle 30 erineva takistuse. Aastatega on osalejaskond paisunud sedavõrd, et 2023. a osales jooksul üle 500 inimese. Populaarseks on muutunud ka tasuta lastejooksud, mis möödunud aastal tõi stardijoonel 160 last ja noort. Eelmisel aastal lisandus siia veel esmakordselt Öövägilane, kus osalejad said päev enne põhiüritust hilisõhtust takistusjooksu nautida.

Aastal 2015 toimus Vägilase jooks esmakordselt just Lähel. Toona oli osalejaid põhijooksul 147 ning lastejooksudel 33. Takistused valmisid käepärastest vahenditest ning korraldusse oli kaasatud kogu pere. Medalid said ise tehtud ning Saaremaalt selleks kadapuitugi toodud. Täna on päevaks on aga takistused oluliselt tehnilisemad, mitmekülgsemad

ning korralduses lööb kaasa koos vaba- ja takistlikega üle 50 inimese.

Kui teised Vägilase jooksu etapid on asukohti muutnud, siis Lähte on olnud alati paigas.

Miks just Lähte?

„Olen ise siit lähedalt pärit ning Lähte terviserada on olnud aastaid minu igapäevane treeningpaik,“ sõnab Arvi. Selgus, et Lähte terviserajad on Vägilase jooksuks justkui loodud. „Siin on väga mitmekülgne maastik – palju erinevaid radu, karjäär, järv, mets, muda ja loomulikult tõusumeetrid.“

Kust tuli üldse idee korraldada takistusjooksu?

„Sellega on selline lugu, et ega ma päris täpselt ei mäleta,“ muheleb Arvi.

„Eks see oli ilmselt mitme asja koosmõju. Olen pikalt osalenud erinevatel spordivõistlustel nii Eestis kui ka välismaal ja see ala hakkas lihtsalt mingil hetkel silma. Mitmekülgne liikumine on mind alati paelunud ja takistuskross on selles valdkonnas üks parimaid!“

Mis ikkagi hoiab ikka veel korraldamas?

„Eelkõige soov korraldada järjest paremaid üritusi ehk perfektsionism. See on nagu sportlastel, kes alati püüdvad ideaalse võistluse poole, kuigi see ei pruugi kunagi tulla. Iga aasta näed jälle üritusel mingeid kitsaskohti, mida saaks paremini teha või tuleb osalejatelt

väsimatult hoolitses noortele sportlastele kõhutäie ja jäätisekokteilide valmistamise eest, mis kuni 28 kraadini ulatunud palavuses aitasid lastel vastu pidada ja liikumisest rõõmu tunda. Võistluse protokollid ja pildigalerii leiab J.V.Veski nim. Maarja-Magdaleena Põhikooli kodulehelt: <https://maarja.edu.ee/et/uudised/laste-kergejoustikuvoistluse-protokollid-ja-fotod>

Kohtumiseni aasta pärast!

Vägilase jooks Lähel 2015.a
Foto: Indrek Ladva

tagasisidet ja mõtteid. Ma usun, et meil on kümne aastaga olnud päris metsik areng nii korralduslikult kui ka takistuste osas, aga alati saab ju veel vingemalt ja paremini teha!“ räägib Anton. Korraldamine on kahtlemata väsitav ja stressirohke, kuid isegi see ei heiduta Arvit.

„Kui näed võistlustel neid naeratavad nägusid rajal ja saad hiljem pildi- ja videomaterjali kätte, siis saad uuesti nendest emotsioonidest osa. Sel hetkel kaob kogu see tüütu stress ja väsimus ära ja kohe hakkab mõte liikuma järgmisele aastale. Kuidas ikka ja jälle saaks vähemalt sama vingelt edasi teha ning osalejatele neid emotsioone veel pakkuda!“ sõnab ta.

Mapri Ehitus x Vägilase jooks toimub alates 2019. aastast kolme etapilise sarjana. Sel aastal toimus esimene etapp 28. aprillil Kiviõlis ning teine etapp 9. juunil Rummus.

Kes pole veel jõudnud Vägilase jooksul osaleda, kuid hirmsasti tahaks, siis ta-sub end kirja panna!

3. augustil toimub taas Lähel Öövägilane ja 4. augustil põhi-, lühi- ja lastejooksud, ikka Lähel terviseradadel!

Lisainfot leiad www.seiklushunt.ee.

Kriisis kuula riiki!

Päästeamet

Selleks, et riik saaks elanikke kriisis võimalikult hästi aidata, tuleb kriisiks valmistuda ja teada, millised ohuteavituskanaled on kasutusel ja kuidas need toimivad. Päästeameti uus trükis, mis jõuab Eesti elanike postkastidesse, tutvustab erinevaid ohuteavituskanaled, nagu SMS-teavitus, sireenid ja raadio, mida riik kriisilukorras elanike teavitamiseks kasutab. Trükisest leiab ka koduste varude meespea, evakuatsioonikoti soovitusliku sisu ning olulised telefoninumbreid ja viited veebilehtedele.

Tõsisid kriise võivad käivitada loodus- ja keemiaõnnetused ning pikaajalised

elektrikatkestused, tormikahjud või potentsiaalne sõjaline oht. Kriiside ja suurõnnetuste puhul on oluline teada, kust infot saab ja millega tuleb ohuteavitusi märgates arvestada. Tähtsad ohuteavituskanaled kriisis on SMS-teavitus ehk EE-ALARM, sireenid ja raadio. Käitumisjuhiseid saab lisaks veebilehelt kriis.ee ja riigiinfo telefonilt 1247. Riik kasutab kiireks ohuteavituseks muidki kanaled ja vahendeid, mille abil võimalikult palju inimesi õigeaegselt ohu eest hoiatada. Vajadusel kasutab riik ükselt ukselt teavitamist ning alarmsõidukite valjuhääldeid. Olulist rolli täidab ohuteavituses massimeedia (ETV, ETV+, Vikerraadio, Raadio 4 jt) ning internet (asutuste kodulehed, sotsiaalmeediakanalid, Ole Valmis mobiilirakendus jms). Elanikke toetatakse ohuteavituse kanalite tundma õppimiseks infotrükisega, mis 1. juuliks 581 000 Eesti kodu postkasti saadetakse. Kasulik on trükist alal hoida, kuna selles seisev oluline info on kättesaadav sõltumata interneti- ja elektrivarustusest. Trükisest leiab ohuteavituse teemale lisaks koduste varude meespea, evakuatsioonikoti soovitusliku sisu ning olulised telefoninumbreid ja viited veebilehtedele. Infobrošüür annab ka juhiseid, kuidas käituda ohusireenide käivitumisel ning evakuatsiooni või varjumise vajadusel. Värske ohuteavituse trükis sisaldab

uut infot ning täiendab 2022. aastal Eesti kodudesse saadetud „Ole valmis!“ trükise käitumisjuhiseid. Brošüüri saab alla laadida olevalmis.ee leheküljelt. Olevalmis.ee lehelt leiab detailsemaid juhiseid, kuidas valmistuda ja tulla toime erinevates kriisisituatsioonides, mis Eesti inimesi tabada võivad. Päästeamet on elanikkonnakaitse juhtasutus, mis vastutab varjumise, ulatusliku evakuatsiooni, ohuteavituse ja inimeste kriisivalmiduse parandamise eest. Samuti selle eest, et tõsta kohalike omavalitsuste ja kogukondade kriisideks valmisolekut.

Ka sina võid langeda pettuse ohvriks

Õngitsuskirjad, investeerimispakkumised, võõras esineb telefonis pangatöötaja/politseinikuna – see on kõigest väike valim näidetest, kuidas kelmid üritavad sinuga kontakteeruda, et sinult raha välja petta.

Ainuüksi Tartumaal on sel aastal registreeritud ligemale 200 kelmuse juhtumit. Paljudel juhtudel on ohvriteks vanemaealised inimesed.

- Kui saad kahtlase kõne, siis lõpeta see kohe ära.
- Ära jaga kunagi kellelegi oma PIN 1 ja PIN 2 koodi.
- Kui avastad, et oled kelmidele pangamakse teinud, siis helista kohe oma pank.
- Ära nõustu reklaamides või telefoni teel pakutavate investeerimisvõimalustega.
- Ära anna telefoni teel kellelegi oma pangakontoga seotud andmeid.

- Ära mitte kunagi lae alla oma seadmesse programmi, mida keegi telefoni teel palub sul teha.
- Kui saad SMS-i, milles on internetilink, siis ära kohe vajuta sellele.
- Piira sotsiaalmeedias oma profiili nähtavust võõrastele.
- Kui ostad midagi võõralt inimeselt, siis kontrolli internetis tema tausta. Ole IT-vaatlik ning teavita petuskeemidest ka oma vanemaealise sugulasi. Samuti tuletame meelde, et päris politsei või pangatöötaja ei küsi kunagi telefoni teel PIN-koodi.

Vaata rohkem infot – pettuseinfo.ee

Kui olete langenud ohvriks, võtke esimesel võimalusel ühendust politseiga!

Muna pole muna ega asfalt lihtsalt asfalt: „See on elupaik“ kampaania kutsub üles märkama elurikkust

| Eesti Loodusmuuseum

Muna pole muna ega asfalt lihtsalt asfalt: „See on elupaik“ kampaania kutsub üles märkama elurikkust

Üle kogu Eesti on märgata huvitavaid plakateid, mille sõnumid näivad esmapilgul endale vastu käivat. Konna pilt ning juures kiri: „See ei ole konn“? Täies lehes puu ja juures tekst „See ei ole puu“? Tegemist on Eesti Loodusmuuseumi värske kampaaniaga „See on elupaik“, mis kutsub väärtustama ja märkama elurikkust.

Linnades elades kipume sageli ära unustama, et meie oleme looduse osa ning loodus pole midagi eraldiseisvat, kuhu „minna“. Asfaldikuningriigis aga kipub elurikkus olema viimane, millele mõtleme, kuigi elurikkus on meie kõigi heaolu alus.

„Elurikkus on kõikjal meie ümber,“ ütleb Eesti Loodusmuuseumi zooloog ja kogude osakonna juhataja Lennart Lennuk. „Oluline on seda märgata ja näha ilu ka niitmata murulapis.“

Kampaania juhhib tähelepanu sellele, et igapäevased objektid nagu sammal, konnad, puud ja muld on osa meie elukeskkonnast ning nende hävimine võib kaasa tuua suuremaid tagajärgi kui esmapilgul arvata võiks. „Me tahame julgustada inimesi avastama ja märkama elurikkust meie ümber,“ ütleb Eesti Loodusmuuseumi direktor Heidi Jõks. „Elurikas linnaloodus on hädavajalik meie füüsilisele, aga ka vaimsele tervisele.“

Ühes teelusikatäies mullas leidub rohkem elu kui on inimesi maakeral – muld on elupaik! Ja kui muld pole enam viljakas, siis ta pole enam muld, vaid on pinnas. Inimasustus tekkis aga just viljakale mullale ning paratamatult tähendab linnastumine seda, et katame aina enam viljakat pinnast asfaldiga. Ligi 70 protsenti Tallinnast on kaetud asfaldi ja betooniga, mis tagavad töö, raha ja kiire elu, aga ka looduse hüvede ja elurikkuse hävimise. Nii ei ole muld lihtsalt muld, vaid tsivilisatsioonide öitseng või hukk. Nudiks niidetud murulapid ei ole aga samuti soodne keskkond elule. Niiduki-lembus on aegunud sõda elurikkusele, sest rohi pole lihtsalt muru, seal elavad putukad, kellest toituvad omakorda linnud. Niitmata alad hoiavad ka paremini niiskust, aidates kaasa linnade temperatuuri reguleerimisele – täpselt nagu seda teevad ka puud. Kliimamuutustele mõeldes on aina tähtsam aru saada, kui olulist varju pakuvad meile linnakeskkonnas kuumasaarte eest puud. Puu ei ole kunagi lihtsalt vaid puu – tegemist on elupaigaga, puu tähendab miljoneid aastaid planeedi sisse ja välja hingamist. Lisaks rohealadele kutsume üles märkama ka sinialasid. „Oleme tugevalt selle vastu, et iga lompi peaks tõttama kuivendamata,“ ütleb Eesti Loodusmuuseumi vanemkuraator ja botaanik Loores Ehrlich. „Kuivendamine põhjustab märgalade kadumist.“ Nii on ka linnas elavad konnad olulised elurikkuse näitajad, kuid intensiivistunud inim-

tegevuse – täisehitamise, veerežiimi rikkumise, reostuse ja kuivendamise tõttu on elurikkad elupaigad jätkuvas vähenemises.

Eesti Loodusmuuseum kutsub üles elurikkust märkama ning jagama oma avastusi sotsiaalmeedias, kasutades selleks teemaviidet #seeonelupaik. Rohkem saab elurikkuse ja linnalooduse kohta teada loodusmuuseumi oktoobris avatud näituselt „Puudega linn“.

Elurikka aia konkurss „Elus on ilus“

Eesti Loodusmuuseum otsib terve suve läbi kestva kampaania raames kõige elurikkamat aeda! Kas sinu aed on selline, kus on mõeldud nii putukatele kui vihmaussidele, siilidele kui tolmeldajatele? Kas sina oled aednik, kes oskab hinnata elurikkust igas rohukõrres ja puuoksas, mullakamaras ja nektaritilgas? Kui jah, siis ootame sind osalema „Elus on ilus“ elurikka aia konkursil! Osaleda saavad Tallinna või Tallinna lähiümbruse aiaomanikud. Aiafotod palume saata meile hiljemalt 30. juuniks aadressil „Paberpildid“ Lai 29a, Tallinn. Lisa kindlasti ka kaaskiri (maksimaalselt 1 A4 lk), kus oma aianduspõhimõtetest ja elurikkuse toetamisest räägid. Ära unusta lisada aadressi ja kontaktandmeid. Lõppvooru pääsenud aedu külastab žürii ja võitjad kuulutame välja augusti lõpus. Auhinnad panevad välja Eesti Loodusmuuseum, Hortes ja Nordic Botanical.

Otslava külaplats
13. juuli 2024 kell 20

Tantsuõhtu

Vokaal-Duo
Boomer

kell 23.30
Esimene Öökino Seanss

Lisainfo 5205906 Pilet 10€

26. JUUNI

RAADI OTT

OTSE TOOTJALT TARBIALE
26. juuni kell 16-18
Raadimõisa Coop kaupluse parklas

TULE JA SOETA KOHALIKELT
TOOTJATELT KODUMAIST
TOODANGUT

Lisainfo: Oliver Suvi 5802 1345
www.tartuvald.ee

Tartu 2024 Silver Sepp
Lõuna-Eesti
kuuride ülemheliid

Kuurikontsert
Piiressaarel
28. juuni kl 15:00
rohkem infot silversepp.ee

Tule tee Eesti Rahva Muuseumis päris oma näitus!

| Eesti Rahva Muuseum

Konkurss „Oma näitus“ ootab põnevaid ideid, millest võiks saada ERMi osalussaali järgmine näitus. Kõigil, kes on kas või kordki elus soovinud näitust teha, tasub oma idee nüüd kirja panna ja ERMile saata. Seekordne konkurss võtab fookusesse raamatu ja lugemisega seonduva.

Eesti Rahva Muuseumi osalussaal on mõeldud näitusteks, mille loovad inimesed, kes tavaliselt näituste kureerimisega või muuseumitööga ei tegele. Küll aga on paljudel meist mõni hea idee, millest ka teisi kõnetav näitus teha. Nüüd on võimalus see idee teostada!

Aastal 2025 möödub 500 aastat esimese eesti keelt sisaldanud trükise ilmumise ja ERMis avatakse suur eesti raamatu aastat tähistav näitus. Näitus käsitleb trükiseid ja lugemist ning lugejaid kõige laiemas tähenduses. Ootame konkursilt „Oma näitus 2025“ ideid, mis annavad suurnäitusele põneva täiendava vaatenurga.

2. mail avatakse osalussaalil eelmise aasta konkursi võidunäitus „Kummalised kohtumised“. Näitus keskendub

Fotol vaade nöörikuunsti näitusele „Elu läbi maatriksi“, mis oli avatud ERMi osalussaalil kui eelmise konkursi võiduidee. Autor: Anu Ansu. Foto: ERM

öistele kohtumistele linnas elavate loomadega. Lugude, helisalvestiste, foto- ja videojäädvustuste kaudu joonistub välja, kuidas me neid kohtumisi kogeme, mäletame ja tõlgendame.

„Filmisin kaks aastat tagasi kevadel linnaloomi ja et see teema oli tookord alles plaanimisjärgus näitusele „Kellele kuulub öö?“ käsitlemata, siis julgustati mind oma ideed esitama,“ meenutab näituse „Kummalised kohtumised“ kuraator **Hildegard Reimann** ja jätkab: „Osalussaali konkurss tundus olevat hea turvaline platvorm, kus astuda esimesed sammud näituse tegemise maailmas.“

Näitusekavandi saab esitada ERMi kodulehel, saata e-postile osale@erm.ee.

ee või postiga aadressile Eesti Rahva Muuseum, Muuseumi tee 2, 60532 Tartu. Ideede esitamise tähtaeg on **31. august 2024**. Konkursile esitatud ideede seast valitakse võidutööd sügisel avalikul hääletusel. Konkursi võitja avab oma näituse ERMis 2025. aastal, ERMi meeskond tuleb appi ideed teostama ja kaetakse ka näitusega seotud otsesed kulud kuni 6000 euro ulatuses.

Fotol vaade nöörikuunsti näitusele „Elu läbi maatriksi“, mis oli avatud ERMi osalussaalil kui eelmise konkursi võiduidee. Autor: Anu Ansu

Lisainfo ja kontakt: Reet Mark
Näituste peaproductsent
osale@erm.ee

Kallis Laeva Põhikooli vilistlane!

| Margit Hannus,
Laeva Põhikooli infojuht

Tuleva aasta kevadel saab meie armas Laeva Põhikool 260-aastaseks.

Meie kooli ajalugu on täis imelisi hetki ja erilisi inimesi. Palume Sind jagada oma mälestusi, olgu need lõbusad juhtumised, südamlilikud hetked, unustamatud seiklused või õpetlikud kogemused. Iga lugu on oluline ja iga meenutus kannab endas tükikest meie kooli hingest. Sinu lood on väärtuslikud pusletükid, mis aitavad meil hoida ja väärtustada seda pärandit.

Mälestuste kogumise viisid:

1. **Kirjalikud lood** – kirjuta oma mälestused üles ja saada need meile e-posti

teel aadressil: laeva@laeva.edu.ee.

2. **Fotod ja videod** – jaga vanu fotosid ja videoid, mis toovad esile erilised hetked meie koolist. Võid need samuti saata eelmainitud e-posti aadressile. Lisa juurde fotol jäädvustatud isikute nimed ja foto tegemise aeg.

Mis saab kogutud lugudest?

Kogutud mälestustest valik avaldatakse järgmises Laeva Põhikooli almanahhis 2025. a kevadel. Lisaks plaanime mälestusi jagada ka meie kooli sotsiaalmeediakontodel ja kodulehel.

Sinu panus on hindamatu ja me oleme südamest tänulikud iga jagatud loo eest. Aitame üheskoos säilitada ja edasi anda meie kooli vaimu tulevastele põlvkondadele. Loodame siiralt, et leiad aega ja soovi meie üleskutsele vastata.

Soojade tervitustega,
Laeva Põhikooli juhtkond

TEENUSED

20-aastase kogemusega remondimees teostab vannitubade ja korterite remonti, torutöid. Võta ühendust! Info tel: 56666582, andre@kuusikutare.ee, www.kuusikutare.ee

Tartu valla koolide lõpuaktused:

Maarja-Magdaleena Põhikool
15. juuni kell 13.00

Laeva Põhikool 18. juuni kell 14.00.

Tabivere Põhikool 19. juuni kell 16.00.

Lähte Ühisgümnaasium

Põhikooli lõpuaktus 20. juunil kell 12.00

Gümnaasiumi lõpuaktus 20. juunil kell 16.00

Kõrveküla Põhikool

21. juuni, kell 15.00 – 9. a klass,
16.00 – 9. b klass, 17.00 – 9. c klass

Jõusa Kultuuriküün

14. juuli – Hildegardi päev

Külas on Riina Ruut. Räägime speltanisust, vaatame filmi.

28. juuli – kunstipäev

Juhendaja Tiina Säälik.

Lisainfo Reine Koppel tel 52 58 087

Surnuaiapäevad

16.06 kell 12:00 surnuaiapäev
jumalateenistus Äksi kalmistul.

Eelneb pihi- ja armulauatalitus Äksi kirikus kell 10:30

24.06 kell 14:00 surnuaiapäev
jumalateenistus Laeva kalmistul.

Tammistu Raamatukogu Külakeskus

17. august 2024

kell 11:00

Tammistu külapäeva raames

TAMMISTU VOLLE 1

Korraldame Tammistu külapäeva raames võrkpalli võistluse. Selleks palun registreeri oma võistkond ära hiljemalt 28. juuliks 2024. Võistkonnad peavad olema nelja liikmelised. Koosseisu me ei määra ja vanust ka mitte, kuid registreerimisel palun kindlasti märkida nimeid ja vanus. Mängureeglid ja pikkuse paneme paika siis, kui on registreerunud. Kindlasti kirjuta ka kontaktisik kellele saame infot jagada.

Registreeri võistkond meilil teel tammistu.raamatukogu@tartuvald.ee
Täiendavat lisainfot saad küsida tel. 53001922 või FB messengeris.

NB! Mäng toimub õues liival!

Suveks head harjutamist ja kohtume miniturniiril.

Jaaniõhtu Laeva Kultuurimaja

õuealal

21. juuni 20:00-03.00

Tasuta!

Tantsutab
Vana Kallim

Õhtut juhib
Enn Tobre

DJ Imre
Mihhailov

Toitlustab Merle Catering

Jaanituli süüdatakse 21:30

Lisainfo: 5110652

Jõusa Kultuuriküün

14. juuli – Hildegardi päev

Külas on Riina Ruut. Räägime speltanisust, vaatame filmi.

28. juuli – kunstipäev

Juhendaja Tiina Säälik.

Lisainfo Reine Koppel tel 52 58 087

Surnuaiapäevad

16.06 kell 12:00 surnuaiapäev
jumalateenistus Äksi kalmistul.

Eelneb pihi- ja armulauatalitus Äksi kirikus kell 10:30

24.06 kell 14:00 surnuaiapäev
jumalateenistus Laeva kalmistul.

19.00 avatakse
kodukohvik-koktelliga
VALGEAMUUR

Anu Taul

13. JUULI KELL 20.00

Kõrveküla rannas

PÄIKESELOOJANGUKONTSERT

Silvia Ilves

TASUTA!

Korraldab Kõrveküla maanaiste selts Miina
Lisainfo: 55524237

Üritust toetab Tartu vald

Kõrveküla
Järve turg
13. juuli 2024
kell 12.00 - 17.00

12.00 - 15.00 Lastekirbukas
LAPSELT LAPSELE
lapsed ise müüvad ja vahetavad

13.00 - 17.00 SULLE-MULLE TÄIKA
tule kauple omaloodud letil millega iganes

ASUKOHT: KÕRVEKÜLA PÄRNA TN SPORDIHALLI JÄRVE ÄÄRNE ROHEALA
KORRALDAB KÕRVEKÜLA MAANAISTE SELTS MIINA
ROHKEM INFOT: Meeli Kruus tel. 55524237

Toetab Tartu vald

OTSLAVA KÜLAPÄEV
PÄIKESEPARK - 20
13. juulil 2024
kell 14 pargis

Puu istutamine

Võistlusmängud *vibulaskmine *kurn
*petank *discgolf
*korvpallivisked LIUS!
*mängud lastele

kell 17
Tammesalu talus

*küpsetame pannkooke
*külaspapp

Kontsert
Laulab meesansambel
Mehed Mandrilt

Lisainfo: 5286526

Küla kutsub külla!

36. ÜMBER
SAADJÄRVE
JOOKS

15
JUUNI

START JÄÄAJA
KESKUSE
JUUREST

PÕHIJOOKS KL 12
(17 KM)

LASTEJOOKSUD JA
TERVISEKOND
KL 11

INFO: WWW.SPORT.TARTUVALD.EE

KOOGI RAHVATRIATLON
JA KÜLAPÄEV
Koozi küla, Tartumaa

03. AUGUST 2024

Võistluskeskus avatud kell 14 - 18

ESIMINE START kell 15
Ujumine 150 m - rattasõit 4 km - jooks 1 km
Distsants on mõeldud laste vanuseklassidele E, D, C ning vabaklass

TEINE START kell 16
Ujumine 250 m - rattasõit 12 km - jooks 3 km
Distsantsil saab osaleda nii individuaalselt kui ka võistkondlikult

Osalejate eelregistreerimine:
TIMESPORT.EE

PEO ALGUS KELL 19

TANTSUKS MÄNGIB
KURJAD
PLAANID

ÕHTUT JÄTKAB
DJ AHTO
KALDA

ROHKEM INFOT FACEBOOKIS ÜRITUSE LEHEL Pilet 10 €

10. augustil 2024
kell 11–17
Tartumaal, Tartu vallas
Maarja-Magdaleena
kandi küladel 6. kohvikutepäev

Kaiavere külas
Hoovikohvik
Lätti talus

Kõrenduse külas
Jahikoja Elamukohvik
Maarja Jahikojas

Otslava külas
Tammesalu kodukohvik
Tammesalu talus

Maarja-Magdaleena külas
Kirikukohvik
Kiriku pargis

Noortekohvik
Noortekeskuse õuealal
Muumimaja Hoovikohvik
Lasteaia õuealal

Naiskodukaitse
Maarja jaoskonna kohvik
Muugemäe tee 1

Rohkem infot magdaleenaselts@gmail.com või
tel 520 5906

Jaanituli
TABIVERE PARGIS
23. juuni 2024

KELL 19.00–03.00
ÜRITUS ON TASUTA

ESINEVAD:
PARVEPOISID
MeisterJaan

LISAINFO-TABIVERE.RAHVAMAJA@TARTUVALD.EE VÕI 5044479

Palju õnne pisipõnni
sünni puhul!

Olivia Tuul	01.05.2024
Linda Ventmann	05.05.2024
Pärliine Luise Lubi	12.05.2024
Mirtel Koort	18.05.2024
Karl-Harden Kask	19.05.2024
Luuna Dmitrovski	23.05.2024
Hugo Suitsmart	23.05.2024
Elo-Mai Väli	26.05.2024
Eeva Toomingas	28.05.2024

MAARJA-MAGDALEENA PUHKEALAL
19. JUULI KELL 20.00
Suvepidu

TANTSULE KUTSUS ANSAMBEL
VANA KALLIM

VIDEODISKO
VJ MARTINEERO

TÕLKITAB MERLE CATERING
PEOPÄÄSE 10€
LISAINFO: 12021906

23.06. 2024 kell 20
Maarja-Magdaleena
puhkealal

JAANIPIDU

Vahepealadeks tantsumuusikale lastikud
rahvamängud täiskasvanutele ja lastele
Õnneloo

Jaanitule süütame kell 21.30
Pärast südaööd DJ Rein Karu
Toitlustab rändbaar PEEKER

Tantsuks
ansambel
Super Stereo

Tasuta

www.tartuavantiirent.ee
AVANT 635 JA 528
LAADURI RENT
juhiga ja juhita
5342 4351
5649 6825

Tammistu küla
JAANITULI
21. JUUNIL 2024 KELL 19:00
Ansambel "Tänatehtu"
Õhtujuht Vladz Albrant
Kõhulaadid pakub Mäxi Grill
Alatus on tasuta!

Annetused külakeskuse kogukonna karpi allati oodatud!

Südamlik kaastunne
lesele ja lastele
KALLE KONSONI
Sootaga Sovhoosi endised
autojuhid.

**Meie hulgast
lahkunud**

REET MELK
27.04.1957–05.05.2024

EDA PRESS
23.08.1954–06.05.2024

KALLE KONSON
18.11.1961–14.05.2024

VALDUR VAIKRE
17.03.1936–17.03.2024

Tantsuõhtud Kõrvekülas
Väägvere Pasunakoori ja sõpradega

Tule naudi tasuta puhkpillimuusikat
iga neljapäeva õhtul kell 20
Kõrveküla Põhikooli ees!

27.06 Puhkpilliorkester Tamme
Orkester Saunamees ja Torma

04.07 puhkpilliorkester

11.07 Pasunapunt Vahtsõliina Vask

18.07 Puhkpilliorkester Popsid

25.07 Väägvere Pasunakoor

01.08 Väike-Maarja
Pasunakoor

Kohapeal
avatud kohvik!

AVATUD TALUDE PÄEV
Laari Hobutalus
20.-21. juuli

Teid ootavad:

- suuremad ja väiksemad koduloomad.
- kodukohvik, kus pakutakse vardasiga, minipannkooke, jääjooki, suhkruvatti jne.
- tegevused lastele.
- ponisõidud.
- tehnikanäitus.
- ratsutamise demo.
- jahitrofeede näitus.

Lisainfo:
heidi@laarihobutalu.ee f Laari Hobutalu

JUUNI

TARTU2024 SOOME-UGRI PÄEVAD:

14.–15. juuni 12 Soome-ugri filmid
„Kadunud rahvad“ *TASUTA***15. juuni 15 Fenno-Ugria seminar**
„Soome-ugri rahvaste saatus“ *TASUTA***15. juuni 20 Veljo Tormis „Unustatud rahvad“** / Pariisi Filharmoonia orkestri koor / Piletid Piletilevist**23. juuni JAANITULI RAADI MÕISA-PARGIS:** 17–20 perepäev, 20–01 tantsuõhtu: THE SWINGERS koos BIRGIT SARRAPI ja OTT LEPLANDIGA / LÕÖTSAVÄGILASEDLaste suvelaager **SUVESUMINAD****26.–28.6, 16.–18.7, 14.–16.8**Registreerumine [kodulehel!](#)erm.ee/opitoad**6. juuli PREEŠ****5.–9. august VÄIKEKANDEL****10.–11. august VÕRKVÖÖ****17.–18. august TÜLLPITS**

Jaanituli Raadi mõisapargis

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajaks muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

JUUNI – JUULI 2024

15. juuni kell 11.00	36. ümber Saadjärve jooks. Start Jääaja Keskuse juurest. Info: www.sport.tartuvald.ee
21. juuni kell 19.00	Jaanituli ansambliga „Tänatehtu“ , õhtujuht Vladz Albrant ja lastega tegelemine „Sinu lahendused“, toitlustab Mäxi grill. Tammistu külaplats. Üritus tasuta!
21. juuni kell 20.00	Laeva Jaanipäev ansambliga Vana Kallim, DJ Imre Mihhailov. Merle Catering
22. juuni kell 18.30	Tartu valla Jaanituli Vasula puhkealal. Õhtut juhhib Erki Aule. Esinevad Justament ja Kiiora. Tasuta!
22. juuni kell 20.00	Piirissaare Jaanituli 2024. Toimub Piirissaare sadamas ja on kõigile tasuta. 20.00 algus, 22.00 ansambel ROYAL Telkimiskohad lõunatipu rannas, sadamas ja Saare küla rannas.
23. juuni kell 19.00	Tabivere Jaanituli. Tasuta! Esinevad Meisterjaan ja Parvepoisid
23. juuni kell 20.00	Jaanipäev ansambliga Super Stereo , DJ Rein Karu, rändbaar Peeker. Maarja-Magdaleena puhkeala. Tasuta!
26. juuni kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „ EAKATE TUND “ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
28. juuni kell 15.00	Kuurikontsert Piirissaarel. Silver Sepp Lõuna-Eesti kuuride ülemhelid. Rohkem infot silversepp.ee
5.–7. juuli	ERC Delfi Rally Estonia 2024
6. juuli kell 15.00	Festival Wäägvere Wolk V Wäägvere külaplatsil. Esinejad Eestist, Lätist, Leedust. Korraldaja MTÜ Amme Kannel. Info: tel. 53457884, kool.ylle@gmail.com
6. juuli kell 18.00	KUNSTITEE avamine. Galerii No1. tasuta
13. juuli kell 12.00	Kõrvekõla Järve turg kell 12–17, Lastekirbukas Lapselt lapsele kell 12–15, Sulle-mulle täika kell 13–17. Päikeseloojangu kontsert kell 20 Kõrveküla rannas, esinevad Anu Taul ja Silvia Ilves. Korraldab Kõrveküla maanaiste selts Miina. Tasuta.
13. juuli kell 14.00	Otslava külapäev Otslava külapargis, kell 14. Peoõhtu ansambliga Boomer , Öökino, Otslava külaplats, kell 20.00
19. juuli kell 20.00	Suvepidu ansambliga Vana Kallim , videodisko V J Martineero. Merle Catering. Maarja-Magdaleena puhkeala
20. juuli kell 11.00	Äksi [eel]arvamusfestival 2024
31. juuli kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „ EAKATE TUND “ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
10. august kell 11.00	Kodukohvikute päev Maarja-Magdaleena piirkonna külates.
10. august kell 19.00	Tantsuõhtu „Suvi kestab veel“ ansambliga Lycille, Juri Homenja. Maarja-Magdaleena puhkeala.
11. august kell 9.00	Äksi avatud õued – Äksi villavabrik 200! Tule uudista, mis toimub Äksi elanike koduõuedes ja tähistame koos villavabriku sünnipäeva!
17. august kell 15.00	Tammistu külapäev - 11:00 Võrkpalli turniir. Ürituse algus 15:00. Tantsuks mängib ansambel MaMa, toitlustab Mäxi grill, päeva juhhib Gaute Kivistik, lastele batuut. Tammistu külaplats. Üritus tasuta!

KÕRVEKÜLA

LAEVA

LÄHTE

KOOGI

PIIRISSAAR

RAADI

KÄRKNA

ÄKSI

TABIVERE

mitmes kohas

TAMMISTU

VASULA

VEDU

MAARJA-MAGDALEENA

